

Jaarverslag 2020

RMA

Rekenkamer Metropool Amsterdam

23 APRIL 2021

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Missie van de rekenkamer	3
1.2	Indeling en opzet.....	3
2	Beleidsvisie	3
3	Resultaten	5
3.1	Wat is er afgesproken?	5
3.2	Wat is er gedaan voor Amsterdam, Zaanstad en Weesp?.....	6
3.3	Effecten van onderzoek	18
3.4	Overige externe producten	21
3.5	(Nog) niet uitgevoerde of gepubliceerde onderzoeken	26
3.6	Overige activiteiten.....	28
3.7	Wat heeft het gekost?	29
4	Paragrafen	31
4.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	31
4.2	Financiering.....	32
4.3	Overlegorgaan RMA	33
4.4	Bedrijfsvoering.....	33
5	Jaarrekening	37
5.1	Programmarekening.....	37
5.2	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	39
5.3	Overzicht van de baten en lasten naar taakvelden	44
5.4	Balans.....	45
5.5	Toelichting op de balans per 31 december 2020 Activa	46
5.6	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	50
5.7	Gebeurtenissen na balansdatum	50
6	Overige gegevens van de jaarrekening	50

Voorwoord

De gemeenten Amsterdam en Zaanstad hebben sinds 2005 gezamenlijk een rekenkamer-voorziening. Vanaf 1 juni 2010 vindt de samenwerking plaats op basis van een gemeenschappelijke regeling. De gemeenschappelijke regeling heeft als naam Rekenkamer Metropool Amsterdam (RMA). In 2020 is ook de gemeente Weesp toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling.

Op basis van de wet moet de bestuurder van de gemeenschappelijke regeling zelf de begroting, het jaarverslag en de onderzoeksprogramma's vaststellen. Vaststelling van de begroting vindt plaats nadat deze voor een zienswijze is voorgelegd aan de gemeenteraden. Vanaf 1 juni 2016 is er een nieuw beleidsplan vastgesteld voor een periode van 6 jaar. Het centrale thema is daarbij 'verantwoorden'.

De werkomstandigheden waren in het coronajaar apart. Thuiswerken was ineens de norm. Onze faciliteiten daarvoor waren gelukkig juist allemaal geheel up-to-date gemaakt. Natuurlijk werd het directe persoonlijk contact met collega's wel gemist en hadden de collega's met jonge kinderen het zwaar met het combineren van allerlei taken. Voor dat laatste is ook calamiteitenverlof gegeven en dat betekent dat de productiviteit dit jaar toch wel iets minder was. Maar toch verliep het werk eigenlijk zonder grote problemen. Ook bij onze gemeenten werkten veel ambtenaren thuis, maar ook dat heeft geen grote effecten gehad op onze mogelijkheden om onderzoek te doen. We hebben dus, zoals in dit jaarverslag is te zien, dit jaar weer veel onderzoeken voor Amsterdam en Zaanstad kunnen uitvoeren; voor elk project is een korte beschrijving opgenomen. De rapporten en rekenkamerbrieven staan op [onze website](#).

In dit verslag wordt ook verantwoording afgelegd over de overige uitgevoerde activiteiten en de bedrijfsvoering. In het slothoofdstuk staat de financiële verantwoording over 2020. Uit de jaarrekening blijkt dat 2020 wordt afgesloten met een relatief klein nadelig financieel resultaat. Voorgesteld wordt om dit tekort ten laste te brengen van de algemene reserve.

Voor het goed functioneren van een rekenkamer is inbedding in de lokale politiek belangrijk. Daarom dank aan de raadsleden voor het vertrouwen en aan mijn directe gesprekspartners in de politiek voor hun regelmatige feedback: het presidium van de gemeente Amsterdam, het Overlegorgaan RMA, de auditcommissie in Zaanstad en de rekeningencommissie van de gemeente Amsterdam. Tot slot, maar niet in de laatste plaats een woord van dank aan de raadsgriffies voor hun steun bij het goed laten landen van ons werk bij de raden. Ook dat laatste was in dit coronajaar nog wel een speciale uitdaging.

Amsterdam, 17 mei 2021

dr. J.A. de Ridder

bestuurder/directeur Rekenkamer Metropool Amsterdam

1 Inleiding

1.1 Missie van de rekenkamer

De Rekenkamer Metropool Amsterdam (RMA) verricht onderzoek om de gemeenteraden van Amsterdam en Zaanstad te helpen bij hun controlerende taak. Het onderzoek richt zich op doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gemeentelijk bestuur, het gevoerde beleid en de beleidsuitvoering. Vanaf 2021 vervult de RMA ook de rekenkamervoorziening voor de gemeente Weesp.

Onze rapporten zijn bedoeld voor de gemeenteraden van de bij de gemeenschappelijke regeling aangesloten gemeenten. De rapporten zijn openbaar. Door actief de kennis uit te dragen die via het uitgevoerde onderzoek is verkregen, willen we een bijdrage leveren aan goed openbaar bestuur. De publieke functie die we daarmee willen vervullen, is in de beleidsvisie (zie hoofdstuk 2) nader uitgewerkt. We willen zelf ook een doelmatige en doeltreffende organisatie zijn, die open en controleerbaar haar werk verricht. Met dit jaarverslag willen wij daaraan bijdragen.

1.2 Indeling en opzet

Bij het opstellen van het jaarverslag zijn de richtlijnen van het *Besluit begroting en verantwoording provincie en gemeenten* (BBV) in acht genomen. Het jaarverslag begint met een beleidsmatige verantwoording, waarbij ingegaan wordt op de beleidsvisie van 2016-2022 en de onderzoeken die in 2020 zijn uitgevoerd. Daarna volgen de gebruikelijke paragrafen. De financiële verantwoording over 2020 vindt plaats met behulp van de programmarekening en de balans.

2 Beleidsvisie

Voor de periode 2016-2022 hebben we een beleidsvisie ontwikkeld. De beleidsvisie is via onze website in te zien en te downloaden.^a

De taak van de rekenkamer is verankerd in de Gemeentewet. Binnen dit kader kunnen we accenten leggen. De ideeën over onze werkzaamheden leggen we neer in beleidsvisies. Voor de periode 2016-2022 is het hoofdthema van onze beleidsvisie 'Navolgbaar rekenen op de participatiesamenleving'. Hierin spelen we in op de veranderde context bij gemeenten als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein, waarin de gemeenten worden geacht de nieuwe taken uit te voeren volgens het gedachtegoed van de participatiesamenleving.

^a Ook al onze bestuurlijke en onderzoeksrapporten kunnen worden gedownload op onze website: www.rekenkamer.amsterdam.nl.

Een gemeente die haar werk wil vormgeven door met partners samen te werken, kan niet alles zelf onder controle hebben. Toch blijft de besteding van publieke middelen vragen om het afleggen van verantwoording. Dit blijkt in de praktijk lastig. Gebrekkige en weinig transparante verantwoording ondergraaft uiteindelijk het draagvlak voor het handelen van de overheid. Voor de beleidsperiode 2016-2022 speelt het begrip ‘verantwoorden’ daarom een belangrijke rol in ons onderzoek. Het gaat daarbij om de vraag of de effecten van de besteding van publieke middelen maatschappelijk zichtbaar zijn.

Bij de jaarlijkse selectie van onderzoeksonderwerpen wegen we mee of deze relevant zijn voor de vijf thema’s die wij onderscheiden met betrekking tot verantwoorden:

- *Verantwoorden bij vrijheid*: ook ruime beleidskaders vragen om een inzichtelijke verantwoording van de besteding van belastinggeld;
- *Verantwoorden bij samenwerking*: geld dat samen met andere overheden en particuliere organisaties wordt besteed, moet ook goed worden verantwoord;
- *Verantwoorden bij inzet burgers*: publieke middelen die burgers in het kader van de participatiemaatschappij besteden, moeten passend worden verantwoord;
- *Feitelijk verantwoorden*: het verhaal over wat er gebeurt bij overheidsinterventies is belangrijk; maar naast vertellen blijft ook *tellen* belangrijk: smart-indicatoren zeggen niet alles, maar bieden wel houvast bij het verhaal;
- *Voor de burger verantwoorden*: de verantwoordingen van de overheid moeten ook inzichtelijk zijn voor de geïnteresseerde burger.

Daarnaast zijn er een aantal algemene criteria voor de keuze van uit te voeren rekenkameronderzoek, zoals het maatschappelijk en financieel belang van een onderwerp, de risico’s die op een specifiek beleidsterrein worden gelopen en een evenwichtige spreiding over de verschillende beleidsterreinen.

We voeren verschillende soorten onderzoek uit. Naast regulier onderzoek (waarin diepgaand een bepaald onderdeel van het gevoerde beleid wordt onderzocht) onderscheiden we:

- opvolgingsonderzoek dat enige tijd na publicatie wordt uitgevoerd om na te gaan of en hoe er invulling is gegeven aan onze aanbevelingen;
- uitbrengen van gevraagd of ongevraagd advies aan gemeenteraden, indien we daartoe aanleiding zien;
- verzorgen van thematische publicaties of bijeenkomsten, waarbij aandacht wordt besteed aan de rode draad in projecten en geprobeerd wordt algemene lessen te trekken uit uitgevoerd onderzoek.

De wijze waarop we onderzoeken uitvoeren en communiceren met de buitenwereld zijn uitgewerkt in een intern webbased *Handboek RMA*.

3 Resultaten

3.1 Wat is er afgesproken?

Jaarlijks stellen we onderzoeksprogramma's vast voor Amsterdam en Zaanstad. Hierin staan de nieuwe onderzoeken die zijn geprogrammeerd. Ook worden de onderzoeken vermeld uit vorige onderzoeksprogramma's die nog afgerond moeten worden. Begin juli 2020 is met de gemeente Weesp besproken welke onderzoeken we voor deze gemeente zullen uitvoeren.

Tabel 3.1 - Overzicht van projecten opgenomen in de onderzoeksprogramma's 2020 van Amsterdam en Zaanstad

Onderzoeksprogramma	Projecten
Amsterdam 2020	<i>Mogelijke nieuwe onderzoeken</i> • Jeugdhulp • Riolering • Publieksonderzoek: Groen in de buurt • Duurzaamheidsbeleid • Aanvullend Openbaar Vervoer • Geheimhouding • Taaloffensief
	<i>Mogelijke nieuwe verkenningen</i> • Haven Amsterdam • Participatiewet • Bestuurlijk Stelsel
	<i>Opvolgingsonderzoeken^b</i>
	<i>Afronding eerder toegezegde en al gestarte onderzoeken</i> • Bruikbaarheid van indicatoren • Publieksonderzoek: De gemengde stad • Amsterdam Fietsstad • Meldingen openbare ruimte • Raadsinstrumenten en kaderstelling • Wta-beoordelingsonderzoek ACAM

^b We voeren tegenwoordig geen opvolgingsonderzoeken meer uit waarmee we na een paar jaar nagaan of aanbevelingen uit een eerder onderzoek zijn uitgevoerd. De afspraak is dat het college deze uitvoering zelf bewaakt en hierover rapporteert. We zullen ons dan ook beperken tot af en toe een controle van de rapportages van het college.

Onderzoeksprogramma	Projecten
Zaansstad 2020	<i>Onderzoeken</i> • Participatiewet • Bodemsanering spoedlocaties
	<i>Overige activiteiten</i> • Analyse voorstellen onderzoeksonderwerpen Zaanpanel • Quickscans ontwikkeling van het personeelsbestand, financiële onderbouwing investeringsbeslissingen, energietransitie, en reductie restafval
	<i>Afronding lopende zaken</i> • Jeugdzorg in Zaansstad • Publieksonderzoek: Woonbeleid in Zaansstad

Vanaf 2020 zijn we ook rekenkamer van de gemeente Weesp. Op 7 juli 2020 hebben we via MS-Teams de klankbordgroep en de griffie van de gemeente Weesp gesproken over onze nieuwe samenwerking. We bespraken onze werkwijze en de twee onderzoeken die we dit jaar voor Weesp zullen uitvoeren. Het eerste onderzoek gaat over zicht op de financiële positie van de gemeente, en het tweede over de meldingen openbare ruimte.

Naast de genoemde projecten in tabel 3.1 werd in 2020 capaciteit gereserveerd voor de volgende activiteiten:

- formuleren van adviezen op basis van eerder uitgevoerd onderzoek;
- uitvoeren van ad-hoc-onderzoek op verzoek van een gemeenteraad;
- ontwikkelen van onderzoeksprogramma's 2021.

In de paragraaf 3.2 hebben we over de verschillende uitgebrachte rapporten en producten korte beschrijvingen opgenomen. Paragraaf 3.3 geeft een beeld van de doorwerking van de onderzoeken die door de raad of raadscommissies zijn besproken.

In de paragraaf 3.4 wordt een toelichting gegeven op de overige externe producten die we voor de gemeenten hebben uitgebracht.

In de paragraaf 3.5 zijn de overige voorgenomen onderzoeken, die (nog) niet tot een publicatie hebben geleid, toegelicht.

3.2 Wat is er gedaan voor Amsterdam, Zaansstad en Weesp?

In deze paragraaf zijn de onderzoeken beschreven die we voor behandeling aan de gemeenteraad hebben aangeboden of door een raadscommissie zijn besproken. In

paragraaf 3.3 is - via scores - inzicht gegeven in de bestuurlijke behandeling door de raadscommissies en de gemeenteraden.

3.2.1 Amsterdam

In deze paragraaf beschrijven we onderzoeken voor Amsterdam waaraan wij in 2020 hebben gewerkt en waarvan de publicatie in 2020 heeft plaatsgevonden.

Amsterdam Fietsstad - Fietsdiefstalbestrijding

Gepubliceerd op: 26 maart 2020

Naar schatting worden in Amsterdam jaarlijks 28.000 fietsen gestolen. Sinds het begin van deze eeuw bestrijdt de gemeente Amsterdam fietsdiefstal met het gratis graveren van fietsen, het controleren op diefstal van binnengekomen fietsen bij het Fietsdepot en het uitvoeren van registercontroles bij fietshandelaren.

We hebben onderzocht in hoeverre deze maatregelen doeltreffend en doelmatig zijn. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat het aantal Amsterdamse aangiften voor fietsdiefstallen sinds 2012 niet is afgenomen, dit in tegenstelling tot de landelijke trend. De gemeente heeft bovendien zelf weinig inzicht in de effectiviteit en kosten van de maatregelen. Een belangrijke reden is dat fietsdiefstalbestrijding al lange tijd op de automatische piloot wordt uitgevoerd. Sinds 2010 is het beleid (inclusief de doelstellingen) niet meer geactualiseerd, zijn de maatregelen niet meer heroverwogen en worden het college van B en W en de gemeenteraad nauwelijks nog geïnformeerd, ook niet bij belangrijke besluiten in de uitvoering die relevant zijn voor de burger.

Onze aanbevelingen richten zich op het beter zicht houden op activiteiten die doorlopend worden uitgevoerd. Door het op passende wijze organiseren van een periodieke evaluatie en het stimuleren van een 'actieve ambtelijke informatieplicht'. Daarnaast willen we dat de gemeente het nadenken over het vergroten van de rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid van de maatregelen stimuleert. Suggesties zijn bijvoorbeeld het gebruikmaken van de NAW-gegevens die zijn verkregen bij het fietsgraveren, het vaststellen van beleid voor bestuurlijke sancties, het (her)introduceren van een gecoördineerde aanpak met de politie en het OM, en een hotspotaanpak. Het college moet in ieder geval vaststellen welke wettelijke registratieverplichtingen het Fietsdepot heeft.

Bruikbaarheid van indicatoren

Gepubliceerd op: 31 maart 2020, 18 mei 2020, 20 mei 2020 en 24 juni 2020

In Nederland zijn gemeenten verplicht om met indicatoren te laten zien hoe zij het gemeentelijke beleid gaan uitvoeren. De gemeente Amsterdam doet dit in een doelenboom die opgenomen is in de begroting. In deze doelenboom beschrijft de gemeente alle doelen, activiteiten en indicatoren voor behaalde resultaten per programmaonderdeel. In dit onderzoek zijn we nagegaan of de indicatoren uit de doelenboom een helder, relevant en bruikbaar inzicht opleveren van de activiteiten en bereikte doelen van de gemeente Amsterdam.

Het onderzoek bestond uit zes delen. De eerste vijf delen zijn in 2019 uitgevoerd en bestonden uit diepgaande beoordelingen van de volgende vijf indicatoren:

- hulp aan statushouders;
- verwijderen van drijf- en grofvuil;
- plusnet voetganger;
- internationale bedrijven, en
- uitkeringsschuld.

Voor elk van deze vijf deelindicatoren is een aparte publicatie gemaakt die ter kennisname aan de gemeenteraad is verstrekt. Het zesde deel van het onderzoek betrof de overkoepelende afsluiting van deze reeks onderzoeken. In dit laatste deel hebben wij meer globaal gekeken hoe het gebruik van indicatoren in de *Begroting 2020* van de gemeente Amsterdam is. Vervolgens publiceerden we op 20 mei 2020 onze beoordeling over de indicatoren in de *Jaarrekening 2019*.

Onze eindconclusie is dat de indicatoren in de begroting van Amsterdam niet bruikbaar zijn. Dit blijkt uit de vele tekortkomingen die we zien bij de opgenomen indicatoren in de begroting. Wij constateren dat sinds de start van het gebruik van indicatoren in 2002 dit systeem in Amsterdam nog nooit naar behoren heeft gewerkt. Tekortkomingen die wij in dit onderzoek signaleren, zien wij ook terug in onze eerdere rapporten over indicatoren (2007, 2008, 2013 en 2014). Hoewel er soms wel sprake is van positieve ontwikkelingen, blijft het geheel al zeventien jaar onvoldoende. Deels komt dit doordat het niet eenvoudig is om treffende indicatoren te kiezen om de grote verscheidenheid aan gemeentelijke activiteiten en nagestreefde doelen inzichtelijk te maken. Maar het heeft ook zeker te

maken met de wijze waarop en de houding waarmee de gemeente te werk gaat bij het vormgeven en invullen van indicatoren.

Zonder goede indicatoren gaat het niet lukken om op een integrale wijze overzicht te krijgen over de doelen en activiteiten van de gemeente. Dergelijk overzicht is essentieel voor de kaderstellende en controlerende taak van de gemeenteraad. Wij hebben daarom zes aanbevelingen gedaan. Deze zijn gericht op het erkennen van het belang van de indicatoren, de randvoorwaarden en het doorvoeren van concrete verbeteringen.

De gemengde stad (publieksonderzoek 2019)

Gepubliceerd op: 11 juni 2020

In 2019 en 2020 onderzochten we hoe gemengd Amsterdam en haar inwoners willen zijn. We constateerden dat een integrale beleidsnota over gemengdheid ontbreekt, maar dat het thema wel aan de orde komt in het woon- en het stedelijk vernieuwingsbeleid. Het is onduidelijk hoe de aandacht voor gemengdheid vanuit beide beleidslijnen zich tot elkaar verhouden. We concluderen ook dat bij het verzamelen van informatie over de gemengdheid de gemeente zich onvoldoende bewust is van het effect van de keuze voor een bepaald schaalniveau. Daarnaast worden doelen niet onderbouwd en is het niet helder hoe informatie uit monitoring wordt gebruikt om bij te sturen. De argumenten achter de percentages in de 40-40-20-regel voor nieuwbouw en de ondergrens van 45% sociale huurwoningen in de bestaande voorraad van gebieden zijn bijvoorbeeld onduidelijk.

We hebben zeven aanbevelingen geformuleerd over het gericht maken van het gemeentelijke beleid. Beleid dat voldoende ruimte dient te bieden voor maatwerk en experimenten, en meer zicht moet geven op de ontwikkelingen op het gebied van gemengdheid. Het college van B en W nam de aanbevelingen over en was zelfs al begonnen met een aantal acties die in onze aanbevelingen werden genoemd. De bestuurlijke reactie legde echter bij de bespreking van de aanbevelingen de accenten soms anders dan we hadden bedoeld. In het nawoord gaven we aan op welke punten er nog een verdere aanscherping van de bestuurlijke reactie gewenst was.

Raadsinstrumenten

Gepubliceerd op: 18 juni 2020

In 2019 stelden de Amsterdamse raadsleden 444 schriftelijke vragen en dienden zij 1.051 moties in. Raadsleden gebruiken dit soort raadsinstrumenten de afgelopen jaren steeds vaker. Wij onderzochten of het college de moties en schriftelijke vragen uit 2018 en 2019 op tijd en voldoende heeft afgehandeld.

Wij constateren dat schriftelijke vragen en aangenomen moties veelal toereikend worden afgehandeld. Als er geen sprake is van een toereikende afhandeling, dan gaat het vaak om een samengevoegde afhandeling waardoor afzonderlijke elementen van een vraag of motie niet meer te volgen zijn. Ook komt het voor dat moties worden afgedaan met een aankondiging van een aanpak. Dit oogt niet als een toereikende afhandeling en leidt ook tot (zichtbare) kritiek van raadsleden.

Anders is het beeld bij de tijdigheid van de afhandeling van schriftelijke vragen en aangenomen moties. Deze is veelal te laat. Wij constateren dan ook dat de tijdigheid van de afhandeling sinds ons vorige onderzoek niet wezenlijk is verbeterd. Een kanttekening hierbij is dat het absolute aantal ingediende schriftelijke vragen en aangenomen moties sindsdien sterk is gestegen. Ook valt op dat bij overschrijdingen bij de afhandeling van moties zelden een inhoudelijke verklaring wordt gegeven, hoewel dat volgens het *Reglement van orde voor de raad van Amsterdam* wel verplicht is.

Ter verbetering van de afhandeling van de raadsinstrumenten deden wij de aanbeveling om het college te vragen om een verbeterplan op te stellen voor de afhandeling van schriftelijke vragen en aangenomen moties, en de aanbeveling om te onderzoeken wat de oorzaak is van het sterk toegenomen gebruik van schriftelijke vragen en (aangenomen) moties.

Amsterdam Fietsstad - Fietsvriendelijke kruispunten

Gepubliceerd op: 30 juni 2020

In het *Meerjarenplan Fiets 2017-2022* worden verschillende maatregelen ingezet om fietsen te stimuleren. Een van de maatregelen is gericht op het fietsvriendelijk maken van ten minste tien kruispunten. De gemeente Amsterdam hanteert een innovatieve aanpak die het gedrag van fietsers als uitgangspunt neemt. De kleine infrastructurele maatregelen en aanpassingen van de verkeerslichten moeten de doorstroming, veiligheid en het comfort voor fietsers verbeteren. Voor het aanpassen van de kruispunten is € 1,6 miljoen gereserveerd.

In maart 2020 waren er twee kruispunten gerealiseerd, één in uitvoering en zeven in voorbereiding. We achten het onwaarschijnlijk dat de tien kruispunten tijdig en binnen het budget zullen worden gerealiseerd. De onderzochte kruispunten zijn verbeterd, maar nog niet volledig fietsvriendelijk. Dit is niet haalbaar vanwege een gebrek aan ruimte en conflicterende belangen van verkeersdeelnemers. Onze aanbevelingen richten zich op het mogelijk maken van een politieke discussie over de toedeling van publieke ruimte aan de verschillende verkeersdeelnemers en op het vergroten van transparantie over de uitvoering van het programma op maatregelniveau.

Toegankelijkheid van openbare toiletten

Gepubliceerd op: 30 juni 2020

Op 19 december 2018 nam de gemeenteraad het initiatiefvoorstel Baas over eigen blaas aan. Het initiatiefvoorstel vraagt aan het college om uit te gaan van de norm dat er binnen 500 meter een openbaar of opengesteld toilet is in het stadscentrum en in drukke voetgangersgebieden. We onderzochten of Amsterdam voor voldoende

openbare toiletten zorgt met bijzondere aandacht voor toiletten voor vrouwen en mensen die afhankelijk zijn van een rolstoel.

Onze belangrijkste conclusie is dat ondanks de aandacht die er aan het onderwerp is gegeven, er in Amsterdam onvoldoende openbare toiletten zijn. In 41% van de drukke voetgangersgebieden - inclusief de parken - is overdag binnen 500 meter een rolstoeltoegankelijk openbaar toilet bereikbaar. Dus in meer dan de helft van de drukke voetgangersgebieden niet.

We vonden 56 openbare toiletten in Amsterdam, waarvan er 50 geschikt zijn voor mensen met een fysieke beperking. De gemeente gaat echter uit van 12 openbare rolstoeltoegankelijke toiletten, omdat de gemeente 'openbaar' gelijkstelt aan 'in beheer van de gemeente'. We pleiten daarom voor een bredere benadering van openbare toiletten, waarbij toiletten openbaar worden genoemd als ze gebruikt kunnen worden zonder beletsel of zonder erom te vragen.

De gemeente is actief om meer openbare toiletten aan te leggen en er meer openbaar te maken. De realisatie en instandhouding van openbare toiletten lopen echter vast, omdat de aandacht vooral uitgaat naar de kant van de kosten. De maatschappelijke baten worden in de afwegingen niet echt meegenomen. Ook is er een gebrek aan coördinatie en doorzettingsmacht door het grote aantal onderdelen van de gemeentelijke organisatie dat betrokken is bij de realisatie en instandhouding. Structurele aandacht en middelen ontbreken.

Ten slotte concluderen we dat op straat de vindbaarheid van openbare toiletten slecht is. De gemeente heeft wel een begin gemaakt met het aanbrengen van bewegwijzering op straat, maar dit geldt alleen voor een enkel gemeentelijk openbaar toilet.

Geheimhouding

Gepubliceerd op: 22 oktober 2020

Het college van B en W wil open en transparant zijn, en uit zichzelf meer informatie openbaar maken. Wij zijn nagegaan in hoeverre het college en de gemeenteraad bij het opleggen, opheffen en bekrachtigen van geheimhouding handelen volgens de regels en hun eigen kaders.

Ondanks de verbeteringen in de afgelopen jaren, houden het college van B en W en de gemeenteraad meer geheim dan noodzakelijk is. Gedurende deze collegeperiode zijn er

meer geheime stukken en meer vergaderpunten met geheime stukken gekomen. Dat gebeurt niet alleen binnen deze collegeperiode, maar ook in vergelijking met de vorige collegeperiode die wij onderzochten (april 2009-maart 2011). Geheimhouding wordt te veel opgelegd en te weinig opgeheven. Dat komt doordat procedures, kennis en systemen tekortschieten. En waarschijnlijk ook doordat de ambtelijke organisatie, het college van B en W en de gemeenteraad niet stimuleren om zo weinig mogelijk geheim te houden. De aanbevelingen zijn erop gericht om de mogelijke belemmeringen voor een goede uitvoering te verminderen en om de uitvoering zelf te verbeteren, zodat op zo min mogelijk informatie geheimhouding wordt opgelegd, en deze zo snel mogelijk weer wordt opgeheven.

Zicht op de financiële positie

Gepubliceerd op: 10 november 2020

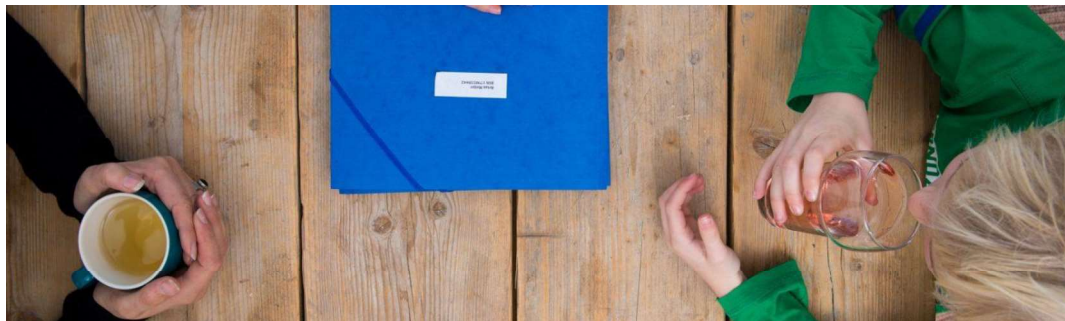
Dit onderzoek is een actualisatie van ons eerdere onderzoek *Zicht op de financiële positie van Amsterdam* (2017). In het oorspronkelijke onderzoek constateerden we dat het nog erg moeilijk was om snel en compact een samenhangend beeld van de financiële positie van Amsterdam te krijgen. Benodigde informatie was niet altijd beschikbaar, onjuist of ontoegankelijk gepresenteerd. Een goed beeld van de financiële positie is normaliter al belangrijk voor de kaderstellende en controlerende taken van de gemeenteraad, maar met de coronacrisis en de verwachte financiële effecten daarvan des te meer. Daarom hebben wij ons oorspronkelijke onderzoek geactualiseerd en daarvoor systematisch de financiële positie van Amsterdam in beeld gebracht.

Het beeld dat uit dit onderzoek ontstaat, is dat de Amsterdamse financiële positie ten opzichte van 2015 is verslechterd. Deze verslechtering is vooral zichtbaar bij de financiële prestaties op korte en lange termijn en de mogelijkheid om incidentele tegenvallers op te vangen met de algemene reserve. Tegelijkertijd is de financiële positie, in vergelijking met andere gemeenten, nog steeds (erg) ruim. Zo is de omvang van de algemene reserve per inwoner (nog steeds) beter of gelijkwaardig aan andere gemeenten. Als we kijken naar het totaal eigen vermogen van Amsterdam (van in totaal iets minder dan € 8 miljard) dan is dat, per inwoner, veel hoger dan van andere gemeenten. Dit betekent dat Amsterdam in 2019 een slechtere uitgangspositie heeft om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen dan in 2015 maar dat, gemiddeld genomen, deze uitgangspositie nog steeds veel beter is dan andere gemeenten in Nederland. Ook hebben wij inzichten uit eerdere onderzoeken

bij Zaanstad en Amsterdam op een rij gezet die voor de gemeenteraad nuttig kunnen zijn bij het besluiten over het omgaan met de (financiële) gevolgen van de coronacrisis.

Jeugdhulp in Amsterdam - Inkoop specialistische jeugdhulp

Gepubliceerd op: 3 december 2020

In reactie op de sterk toegenomen kosten voor de regionaal ingekochte specialistische jeugdhulp van € 113,7 miljoen in 2017 naar € 152,3 miljoen in 2018 en verder tot € 157,9 miljoen in 2019, besloot de gemeente eind 2019 om het inkoopstelsel voor deze jeugdhulp per 1 januari 2021 te wijzigen. Wij onderzochten in hoeverre aan deze beslissing een goede probleemanalyse ten grondslag ligt en of het nieuwe inkoopstelsel passend is om gesignaleerde problemen in het huidige stelsel op te lossen.

We concluderen dat er geen goede analyse van de problemen in de huidige situatie heeft plaatsgevonden. Ons onderzoek laat zien dat de gemeente zich, met het oog op het nieuwe stelsel, hiertoe de tijd niet heeft gegund. Ze koos er bewust voor om de oorzaken voor de vanaf 2018 plotseling sterk oplopende kosten voor de jeugdzorg niet nader te onderzoeken. Ook de effecten van de maatregelen uit 2019 om kosten te beheersen zijn bij de gemeente niet goed in beeld.

Daarnaast concluderen we dat het nog zeker niet is gegarandeerd dat het nieuwe inkoopstelsel zal leiden tot het realiseren van kostenbesparing en kostenbeheersing. Daarvoor dragen we verschillende redenen aan:

- De gemeente heeft op korte termijn weinig mogelijkheden om kosten te besparen, onder meer omdat zo'n 70% van cliënten hulp ontvangt die over de jaargrens 2020-2021 doorloopt;
- Er zitten tegenstrijdigheden in de inrichting van het nieuwe inkoopstelsel;
- Er moeten nog veel zaken worden uitgewerkt die het succes kunnen beïnvloeden.

Daarbij wijzen we erop dat het nieuwe stelsel ook risico's met zich meebrengt, die niet goed worden onderkend en waarvan de monitoring en beheersing onvoldoende is uitgewerkt.

We zien rond de invoering van het nieuwe inkoopstelsel voor hoogspecialistische jeugdhulp een door ons vaker gesignaleerd patroon. De gemeente acteert met "volle kracht

vooruit" om het probleem op te lossen en neemt geen tijd om te reflecteren op wat er fout ging. Door deze onbalans tussen acteren en reflecteren is het voor ons de vraag of het nieuwe inkoopstelsel een oplossing is voor de problemen in het huidige stelsel.

3.2.2 Zaanstad

Voor Zaanstad zijn de volgende onderzoeken uitgevoerd.

Woonbeleid in Zaanstad (publieksonderzoek 2019)^c

Gepubliceerd op: 13 februari 2020

Uit ons onderzoek naar het woonbeleid van Zaanstad blijkt dat de probleemanalyses die de gemeente heeft gemaakt grondig en actueel zijn. Wel ontbreekt soms overzicht over het hele probleemveld door het grote aantal afzonderlijke analyses. Het ontbreken van een geïntegreerd overzicht maakt het voor een geïnteresseerde buitenstaander, maar ook voor de raad lastig om het volledige terrein van het woonbeleid te volgen en problemen in samenhang te beoordelen.

We vinden dat de gemeente de doelen, prestaties en indicatoren beter zou moeten uitwerken. Ze sluiten niet altijd aan op de geconstateerde problemen en zijn ook niet altijd helder en concreet geformuleerd. De gewenste prestaties geven onvoldoende houvast om de voortgang van de beoogde doelen te beoordelen en de relevantie van de indicatoren is daardoor niet duidelijk.

Wel neemt de gemeente behoorlijk wat maatregelen om haar doelen te bereiken. Zaanstad zet ongeveer de helft van de 72 door ons onderscheiden maatregelen in. Nog eens bijna 20% van de maatregelen wordt gedeeltelijk ingezet. Op een aantal punten zijn nog aanvullende maatregelen voorstelbaar. Wat opvalt is dat er maar weinig maatregelen gericht zijn op het particuliere deel van de woningvoorraad.

De tekst en cijfers over woonbeleid in de begroting zijn voor een deel van de Zaankanters niet altijd herkenbaar. Er is veel te winnen door specifieker te zijn over de relatie tussen problemen en indicatoren en over wat er van de gemeente verwacht kan worden.

^c In het *Jaarverslag 2019* is dit rapport ook toegelicht. De doorwerking van dit rapport kon toen echter nog niet volledig in beeld worden gebracht. Om deze reden is ervoor gekozen om dit rapport ook in het *Jaarverslag 2020* op te nemen. Voor de doorwerking zie paragraaf 3.3.

Jeugdhulp in Zaanstad

Gepubliceerd op: 19 maart 2020

In het najaar van 2018 werd duidelijk dat de kosten voor jeugdhulp sterk opliepen en leidden tot een aanzienlijk tekort. We onderzochten hoe dit kon gebeuren en welke oorzaken aan het tekort en oplopende kosten ten grondslag lagen en wat de gemeente ertegen deed of wilde gaan doen. Daarnaast gebruikten we het onderzoek om na te gaan op welke wijze er opvolging was gegeven aan de aanbevelingen uit ons eerdere onderzoek uit 2015 naar de transformatie van de jeugdzorg in Zaanstad.

We concludeerden het volgende. De gemeente Zaanstad heeft het tekort op de jeugdhulpverlening in 2018 niet goed in beeld. Het college heeft eerder aan de raad een tekort van € 3,9 miljoen gemeld. Wij komen op een tekort van € 5,9 miljoen. Verder concludeerden we dat de gemeente onvoldoende zicht heeft op de oorzaken voor de tekorten op de jeugdhulp door een gebrekkig zicht op de ontwikkeling van de kosten voor specialistische jeugdhulp. Daarnaast constateerden we dat er weliswaar veel maatregelen zijn genomen om het tekort van de maatregelen terug te dringen, maar dat het effect van alle maatregelen bij elkaar op de totale kosten voor specialistische jeugdhulp beperkt lijkt. Er is hooguit een stabilisering van kosten.

Het college heeft de raad op veel momenten geïnformeerd over de ontwikkelingen in de jeugdhulp. Door gebrek aan zicht en nadere - op de Zaanse situatie toegespitste - analyses schoot de informatievoorziening echter inhoudelijk tekort.

In 2014-2015 onderzochten we de zorg voor de jeugd in Zaanstad en de beoogde transformatie. Naar aanleiding van dat onderzoek deden we aanbevelingen gericht op het risicomanagement, de monitoring en de informatie daarover richting de raad. In het huidige onderzoek constateren we dat deze aanbevelingen beperkt of niet zijn uitgevoerd. Dit vormt voor ons een deel van de verklaring voor de geconstateerde tekortkomingen - gebrekkig zicht op gebruik, kosten en ontwikkelingen.

Zicht op de financiële positie

Gepubliceerd op: 20 oktober 2020

De financiële positie van een gemeente bepaalt mede of en hoe die gemeente met financiële tegenslagen kan omgaan. Ook in (en na) de coronatijd is dit erg relevant. De financiële positie laat namelijk zien hoe de gemeente met de gevolgen van de coronacrisis kan omgaan. Tegelijkertijd is de financiële positie van een gemeente een complex en moeilijk te doorgronden onderwerp. In de actualisatie van het onderzoek *Zicht op de financiële positie* uit 2016 zijn we nagegaan hoe de gemeente Zaanstad met de gevolgen van de coronacrisis kan omgaan.

Het beeld dat uit ons onderzoek ontstaat, is dat de Zaanse financiële positie ten opzichte van 2015 is verbeterd, maar dat deze verbetering wel achterblijft bij die van het gemiddelde van andere Nederlandse gemeenten. De verbetering is vooral zichtbaar bij de kortetermijnprestaties, risico's en mogelijkheden om eenmalige tegenvallers op te vangen. Voor de lange termijn is het beeld meer wisselend met een verbetering bij het structureel saldo, maar ook een stijging van de schuld in verhouding tot bezittingen. Dit betekent dat Zaanstad in 2019 een betere uitgangspositie heeft om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen dan in 2015 maar dat, gemiddeld genomen, andere Nederlandse gemeenten een ruimere uitgangspositie hebben. De gemeenteraad moet waarschijnlijk besluiten nemen om de gemeente en de samenleving zo goed mogelijk door deze crisis te loodsen. Ter ondersteuning van dit proces hebben we voor de gemeenteraad in ons onderzoeksrapport aandachtspunten op een rij gezet.

3.2.3 Weesp

Voor Weesp zijn de volgende onderzoeken uitgevoerd.

Begroting Weesp 2021

Gepubliceerd op: 28 oktober 2020

De gemeenteraad van Weesp ontving op 28 oktober 2020 onze rekenkamerbrief.^d In deze brief hebben we op een rijtje gezet wat ons is opgevallen in de *Ontwerpbegroting 2021*. Bij de brief hadden we ook een rapport toegevoegd over de financiële ontwikkeling bij de gemeente Weesp. Daarbij hebben we gekeken naar de mogelijkheden om eventuele financiële tegenvallers als gevolg van de coronacrisis op te vangen.^e

De rekenkamerbrief is op een zodanig tijdstip uitgebracht dat de gemeenteraad deze kon betrekken bij de begrotingsbehandeling 2021. In de brief behandelen we de volgende aandachtspunten: het structurele financiële beeld, de minimavoorzieningen, de zorginkoop, de nieuwe woonwijk 'de Weespersluis', de overheadkosten en de toelichting op aanmerkelijke verschillen. We adviseren de raad bij het college over deze aandachtspunten meer informatie in te winnen of om verduidelijking te vragen.

3.3 Effecten van onderzoek

Alle rekenkamerrapporten monden uit in aanbevelingen. De bedoeling is dat onderzoek bijdraagt aan een verbetering van het openbaar bestuur, direct doordat aanbevelingen worden overgenomen en geïmplementeerd en indirect doordat de rapporten bijdragen aan het publieke debat. Die beoogde effecten worden in rekenkamertermen doorwerking genoemd. Tabel 3.2 geeft een beeld van die doorwerking.

^d In de brief en het rapport hebben we geen aanbevelingen gedaan of oordelen uitgesproken. Om die reden was er in de gepubliceerde stukken geen bestuurlijke reactie opgenomen.

^e Een toelichting op deze analyse staat in paragraaf 3.4.

Tabel 3.2 - Doorwerking van de in paragraaf 3.2 vermelde rapporten en rekenkamerbrieven

Amsterdam	Doorwerking (*)				
	A	B	C	D	extra
Amsterdam Fietsstad - Fietsdiefstalbestrijding	+	+/-	+	++	1)
Bruikbaarheid van indicatoren	++	++	++	-	2) 3)
De gemengde stad (publieksonderzoek 2019)	++	++	++	++	
Raadsinstrumenten ^f	++	+	+	-	3)
Amsterdam Fietsstad - Fietsvriendelijke kruispunten	++	+/-	+	+/-	4)
Toegankelijkheid van openbare toiletten	+	-	+	++	
Geheimhouding	++	+	+/-	++	5)
Zicht op de financiële positie ^g	nvt	nvt	nvt	++	
Jeugdhulp in Amsterdam - Inkoop specialistische jeugdhulp	++	++	++	++	6)

Zaansstad					
Woonbeleid in Zaanstad (publieksonderzoek 2019)	++	-	+	-	
Jeugdhulp in Zaanstad	++	nvt	nvt	++	7)
Zicht op de financiële positie ^h	++	nvt	nvt	-	8)

Weesp					
Begroting Weesp 2021 ⁱ	++	nvt	nvt	-	

^f Deze publicatie is ter kennisname aangeboden aan de gemeenteraad van Amsterdam. Voor een verdere toelichting op het onderzoek zie paragraaf: 3.2.

^g Idem.

^h Idem.

ⁱ Idem.

(*) Legenda

- A. Behandeling raadscommissie(s) (in Zaanstad behandeling in Zaanstad Beraad)
- B. Behandeling gemeenteraad
- C. (Expliciete) raadssteun voor aanbevelingen/aandachtspunten
- D. Externe publiciteit

++ = uitgebreid; + = normaal; +/- = beperkt; - = niet; n.v.t. = niet van toepassing

nbn = ten tijde van het opstellen van het jaarverslag nog niet bekend.

- 1) Voor het vak Law and Society van de faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam hebben wij in januari 2021 meegewerkt aan een podcast.
- 2) Met de publicatie van het bestuurlijk rapport op 20 mei 2020 is een kort filmpje gemaakt met daarin de hoofdconclusies van het onderzoek (zie: <https://youtu.be/zkf-WKI9JVk>).
- 3) Parallel aan dit onderzoek hebben we op social media het belang van overzicht en verantwoording onder de aandacht gebracht: #wieheeftoverzicht.
- 4) Het onderzoek *Amsterdam Fietsstad - Fietsvriendelijke kruispunten* is het eerste onderzoek waarbij de nieuwe werkwijze voor het bewaken van de uitvoering van onze aanbevelingen is toegepast.
- 5) Naast veelvuldige aandacht in de media is het rapport *Geheimhouding* ook in het *Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht* kort besproken (E.C. Pietermaat & N.N. Bontje, Openbaarheid en behoorlijkheid, NTB 2021/76).
- 6) Voorafgaand aan de behandeling in de raadscommissie is er een technische sessie over het onderzoek georganiseerd waarbij elf (duo) raadsleden en fractiemedewerkers aanwezig waren.
- 7) Een half jaar na verschijnen van het rapport is er een uitgebreid artikel verschenen in het Noord-Hollands Dagblad en op de website van Follow the Money. In het artikel is veelvuldig gebruikgemaakt van het onderzoeksrapport en van de toelichting daarop van de directeur en onderzoekers.
- 8) Met de publicatie van het onderzoeksrapport op 20 oktober 2020 is ook een webinar georganiseerd met daarin de hoofdconclusies van het onderzoek.

Er is sprake van doorwerking wanneer de aanbevelingen worden opgevolgd en uiteindelijk resulteren in nieuw dan wel aangepast beleid.^j Het kan overigens soms wel even duren voordat de aanbevelingen worden geïmplementeerd. Tot en met 2019 voerden

^j In het kader van de dualisering van het gemeentebestuur heeft ook het ministerie van BZK de effecten van rekenkamer(-commissie)s onderzocht. Uit deze evaluatie bleek dat de raden, de colleges en de ambtelijke organisaties bij de beleidsontwikkeling rekening houden met wat er in zijn algemeenheid geleerd kan worden van rekenkamerrapporten en dat er meer oog is voor de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid. Bron: Eindrapport Evaluatie van de provinciale en gemeentelijke rekenkamers van 11 mei 2011.

we daarom periodiek opvolgingsonderzoeken uit om vast te stellen of toezeggingen van het college om de aanbevelingen op te volgen, ook zijn nagekomen.

Gewijzigde systematiek toetsing opvolging aanbevelingen

Eind 2019 hebben we het college gevraagd om de opvolging van de toezeggingen voortaan zelf te monitoren. We kunnen dan volstaan met het steekproefsgewijs toetsen van een jaarlijkse voortgangsrapportage. Dit maakt het voor alle betrokkenen (ambtelijke organisatie, college, raad en rekenkamer) mogelijk meer continu een vinger aan de pols te houden. Hierdoor kan ook beter worden ingespeeld op het volgen van aanbevelingen waarvan opvolging snel moet plaatsvinden. Wij verwachten dat de nieuwe werkwijze meer doelmatig is voor zowel de ambtelijke organisatie als voor ons.

Tot juni 2020 gingen we ervan uit dat het college in de bestuurlijke reactie redelijk nauwkeurig zou aangeven hoe opvolging zou worden gegeven aan onze aanbevelingen. In de praktijk blijkt in de bestuurlijke reactie zo'n concreet plan van aanpak vaak te ontbreken. Het college heeft meestal meer tijd nodig om tot een gedegen plan te kunnen komen. Na afstemming met de gemeentesecretaris hebben we besloten het college langer tijd te geven (maximaal een half jaar) om zo'n plan op te stellen. In de bestuurlijke reactie kan het college dan volstaan met het aangeven van de intenties. Het college zal dit plan afzonderlijk aan de raad aanbieden en jaarlijks de raad rapporteren over de stand van zaken totdat de aanbevelingen conform het plan van aanpak zijn uitgevoerd. De rapportages kunnen voor ons aanleiding zijn om een nieuw onderzoek te starten.

3.4 Overige externe producten

Naast de rapporten die ter behandeling aan de raad zijn aangeboden dan wel door de raad op eigen initiatief zijn behandeld (zie paragrafen 3.2), hebben we nog meer producten gepubliceerd. Deze producten hangen samen met reeds uitgevoerd onderzoek of nog uit te voeren onderzoek. Veelal zijn de producten ook ter informatie aangeboden aan de gemeenteraden en de betrokken raadscommissies in Amsterdam en Weesp, en het Zaanstad Beraad in Zaanstad.

3.4.1 Amsterdam

Rekenkamerbrief
Wta-beoordelingsonderzoek
Gepubliceerd op: 3 maart 2020

In de Gemeentewet is geregeld dat het doorlopend toezicht op gemeentelijke accountantsorganisaties moet worden uitgevoerd door de rekenkamer van de betreffende gemeente. De Rekenkamer Amsterdam houdt daarom toezicht op de Auditdienst ACAM. Bij het toezicht wordt getoetst aan de eisen die zijn opgenomen in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta).

Via het AFM-monitorformulier volgen we jaarlijks systematisch de ontwikkelingen bij ACAM.^k Daarnaast dient minimaal eens per zes jaar een review plaats te vinden waarbij ook onderdelen van de controledossiers meer diepgaand worden onderzocht. In overleg met de rekeningencommissie is afgesproken dat wij dergelijke Wta-beoordelingsonderzoeken vierjaarlijks uitvoeren.

Op 3 maart 2020 hebben we weer een rapport uitgebracht waarin de uitkomsten zijn samengevat van een Wta-beoordelingsonderzoek. Het rapport is uitgebreid besproken in de rekeningencommissie. De belangrijkste conclusie is, zoals gebruikelijk bij dergelijke onderzoeken, negatief geformuleerd: We hebben - op de door ons onderzochte onderdelen - geen informatie aangetroffen op basis waarvan we moeten concluderen dat ACAM niet in voldoende mate voldoet aan de in de Wta gestelde eisen.^l Tevens hebben we geconcludeerd dat ACAM de belangrijkste bevindingen in het accountantsrapport heeft gerapporteerd en dat daarom het accountantsverslag een goede basis is voor de rekeningencommissie voor het onderzoek naar de gemeenterekening. In onze brief doen we suggesties om de bruikbaarheid van de accountantscontrole voor de gemeenteraad verder te vergroten.

^k Het AFM-monitoringsformulier wordt jaarlijks geactualiseerd door de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Deze gebruikt het formulier om private accountantskantoren te monitoren.

^l Niet alle in de Wta opgenomen eisen zijn van toepassing op de ACAM. Wij hebben in het onderzoek de eisen meegenomen, voor zover deze in de Gemeentewet van toepassing zijn verklaard.

Brief

G4-onderzoek Geheimhouding

Verzonden op: 10 november 2020

Om in G4-verband een vergelijking mogelijk te maken, hebben de rekenkamers van Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht (met verschillende diepgang) in 2020 de geheimhouding in hun gemeente onderzocht. Daarbij stonden twee doelen voor ogen: het bieden van een beeld waar de gemeenteraden eind 2020 staan met geheimhouding en de gemeenteraden de mogelijkheid bieden om van elkaar te leren en door elkaar geïnspireerd te raken. Op hoofdlijnen constateerden wij bij de vier gemeenten het volgende:

- Raadsleden worden te weinig gefaciliteerd bij het opleggen, bekrachtigen en opheffen van de geheimhouding;
- Het bekrachtigen van de geheimhouding gebeurt zelden weloverwogen;
- De gemeenteraden zijn voor het opheffen van geheimhouding te afhankelijk van het college;
- Verschillende keuzen bepalen de mate van transparantie in raadsbesluiten.

De vier rekenkamers hebben gezamenlijk de Tweede Kamer geïnformeerd over de bevindingen uit de G4-onderzoeken. Hierbij deden ze de volgende vier voorstellen.

1. Het verbeteren van voorlichting door het ministerie van BZK over het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding;
2. Het voorschrijven van een register voor opgelegde geheimhouding en de verplichting om het gemeentebestuur jaarlijks de opgelegde geheimhouding te heroverwegen en daarover te rapporteren;
3. Het creëren van een passende verticale toezichtvorm die toeziet op de naleving van de regels over het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding;
4. Het geven van voorlichting aan colleges van B en W dat een verzoek van de rekenkamer om de geheimhouding (gedeeltelijk) op te heffen serieus moet worden behandeld.

Onderzoeksprogramma 2021 Amsterdam

Gepubliceerd op: 28 januari 2021

Voor het uitvoeren van onderzoeken ontwikkelen we jaarlijks een onderzoeksprogramma. Bij de keuze voor de onderzoeksprogrammering 2021 is besloten

om nadrukkelijk aandacht te geven aan de uitvoering van het coalitieakkoord. Daarvoor zijn twee onderzoeken opgenomen.

Eén onderzoek waarin we de navolgbaarheid van de uitvoering van de ambities van het coalitieakkoord onderzoeken. En één onderzoek waarin we voor negen thema's met deelonderzoeken de daadwerkelijke uitvoering nagaan. De selectie van deze negen thema's is gemaakt op basis van het *Coalitieakkoord 2018-2022* en na consultatie van de raadsfracties en het burgerpanel met Amsterdammers.

Daarnaast starten we in 2021 met vier andere nieuwe onderzoeken:

- *Jeugdhulp in Amsterdam deelproject 2: de doeltreffendheid van de jeugdhulp;*
- *Gemeentelijke rioolwatertaken deelproject 2: de uitvoering van de rioolwatertaken;*
- *Openbaar maken van overheidsinformatie (hiervoor: Uitvoering van de Wob);*
- *Monitoring financiën.*

3.4.2 Zaanstad

Onderzoeksprogramma Zaanstad 2021

Gepubliceerd op: 9 februari 2021

Het onderzoeksprogramma 2021 is tot stand gekomen na een analyse van de enquêteresultaten van het Zaanpanel en gesprekken met raadsfracties, de auditcommissie en een plenaire bespreking met vertegenwoordigers van de raad.

In 2021 starten we drie onderzoeken:

1. *Uitvoering coalitieakkoord ambities duurzaamheid;*
2. *Wob-verzoeken;*
3. *Monitoring financiën.*

Daarnaast ronden we twee lopende onderzoeken af: *Meldingen openbare ruimte* en *Social Return on Investment*. In plaats van de aangekondigde quickscans uit te voeren, zijn wij in 2020 gestart met een niet-geprogrammeerd onderzoek naar *Meldingen openbare ruimte*, waaraan ook 48 andere gemeenten deelnamen. Ook onderzochten we de financiële positie van Zaanstad om zo te laten zien hoe Zaanstad met de financiële gevolgen van het coronavirus kan omgaan.

3.4.3 Weesp

Zicht op de financiële positie

Gepubliceerd op: 28 oktober 2020

Als voortzetting van de werkwijze van de vorige rekenkamercommissie van Weesp hebben wij bij de *Begroting 2021* een rekenkamerbrief aangeboden. Onderdeel van deze rekenkamerbrief was een beoordeling van de financiële positie van Weesp. Dit hebben we gedaan met dezelfde systematiek die wij in eerder onderzoek voor Amsterdam en Zaanstad hebben ontwikkeld. Hiermee is te zien wat de financiële uitgangspositie is van Weesp om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen.

Uit de analyse van de financiële positie van Weesp blijkt dat deze ten opzichte van 2015 zowel is verbeterd als verslechterd. De verbetering is goed zichtbaar bij de analyse van de korte- en langetermijnprestaties. Zo is het saldo van baten en laten verbeterd. En is de schuld gedaald ten opzichte van de investeringen. Tegelijkertijd heeft Weesp echter iets minder mogelijkheden om te compenseren voor financiële tegenvallers. Over het algemeen betekent dit dat Weesp nu beter de gevolgen van de coronacrisis kan opvangen dan in 2015. Andere gemeenten hebben veelal echter een ruimere uitgangspositie.

Brief: Inkooptrajecten voor jeugdhulp

Verzonden op: 1 oktober 2020

Weesp en Amsterdam vallen op dit moment niet onder dezelfde jeugdhulpregio en kopen niet samen hun jeugdhulp in. Beide gemeenten zijn in 2020 een nieuw inkooptraject voor jeugdvoorzieningen gestart. We zien verschillen in de gekozen uitgangspunten. Weesp richt zich (met andere gemeenten in Gooi en Vechtstreek) op, onder meer, doorontwikkeling, verbetering en stabiliteit. Amsterdam legt in de nieuwe inkoopstrategie voor hoogspecialistische jeugdhulp de nadruk op het beperken van het aantal aanbieders, bekostiging met een lumpsum en sterke financiële sturing.

In onze brief aan de gemeenteraad van Weesp vroegen we ons af of de raad door het college was geïnformeerd over (mogelijke gevolgen van) het specifieke Amsterdamse inkoopstelsel voor hoogspecialistische jeugdhulp. Een overgang naar andere inkoopcontracten, waarbij ook gehanteerde uitgangspunten wijzigen, brengt volgens ons vrijwel zeker een andere denk- en werkwijze met zich mee, inclusief een organisatorische

en administratieve veranderingen. We hebben de raad aangeraden om bij het college na te gaan hoe de uitgangspunten van inkoop van beide gemeenten zich tot elkaar verhouden, in hoeverre en hoe de beoogde continuïteit van zorg voor cliënten gewaarborgd wordt en wat de financiële consequenties en risico's van de overgang zijn. Een raadsfractie stelde deze vragen schriftelijk aan het college. In zijn reactie geeft het college aan deze vooralsnog niet te kunnen beantwoorden, omdat het gemeentebestuur bezig is met de afweging of Weesp voor de inkoop binnen het sociaal domein langer bij de regio Gooi en Vechtstreek wil blijven of toch over wil naar Amsterdam.^m

3.5 (Nog) niet uitgevoerde of gepubliceerde onderzoeken

In paragraaf 3.2 en 3.4 hebben wij de onderzoeken beschreven die in 2020 zijn uitgevoerd en tot een publicatie hebben geleid. In de onderzoeksprogramma's van 2020 waren meer onderzoeken opgenomen. Hoe daarmee is omgegaan, wordt in deze paragraaf toegelicht.

3.5.1 Amsterdam

In de onderzoeksprogrammering 2020 zijn vijf onderzoeken opgenomen die eind 2020 nog niet waren gepubliceerd. Dit betreffen: *Gemeentelijke rioolwatertaken*, *Groen in de stad* (publieksonderzoek 2019), *Duurzaamheidsbeleid*, *Aanvullend Openbaar Vervoer* en *Taaloffensief*.

Het onderzoek *Gemeentelijke rioolwatertaken* bestaat uit twee deelonderzoeken. Het eerste deelonderzoek over de aansturing van de rioolwatertaken is afgerond en gepubliceerd op 15 april 2021. Het tweede deelonderzoek richt zich meer op de daadwerkelijke uitvoering van de rioolwatertaken. De publicatiedatum van dit deelonderzoek is nog niet bekend.

Het onderzoek *Groen in de stad* is eveneens in de afrondende fase beland. Ook voor dit onderzoek verwachten we dat in juni 2021 het rapport kan worden gepubliceerd. Met het onderzoek willen we in beeld brengen of er in Amsterdam voldoende, goed en bruikbaar groen is. Daarnaast bekijken we of het navolgbaar is in hoeverre het college zijn ambities realiseert.

Daarnaast zijn in 2020 twee onderzoeken gestart die niet in het onderzoeksprogramma 2020 stonden: *Dienstverlening aan kwetsbare groepen* en *Meldingen openbare ruimte*.

Het onderzoek *Dienstverlening aan kwetsbare groepen* is gestart vanwege de coronacrisis. Het onderzoek is in de afrondende fase. We streven ernaar het onderzoek in juni 2021 openbaar te maken. In het onderzoek gaan we na of de gemeente Amsterdam bij de ondersteuning van dak- en thuislozen en mensen met geldproblemen adequaat gereageerd heeft op de lockdownsituatie.

^m https://weesp.raadsinformatie.nl/document/9289319/1/GroenLinks%20-%20antwoorden%20op%20vragen%20Jeugdhulp%20n_a_v_%20brief%20Rekenkamer

Het onderzoek naar de *Meldingen openbare ruimte* komt voort uit het onderzoeksprogramma 2019. De publicatie van het onderzoek staat gepland op 3 juni 2021. In het onderzoek zijn we nagegaan of meldingen van Amsterdammers worden afgehandeld overeenkomstig het beleid van de gemeente. Omdat we meedoen aan een landelijk onderzoek van rekenkamers naar meldingen openbare ruimte kunnen we ook laten zien hoe de gemeente scoort ten opzichte van 49 andere gemeenten.

De onderzoeken *Duurzaamheidsbeleid*, *Aanvullend Openbaar Vervoer* en *Taaloffensief* zijn niet in 2020 gestart en worden heroverwogen bij het opstellen van het onderzoeksprogramma 2022.

3.5.2 Zaanstad

In de onderzoeksprogrammering 2020 waren twee grote nieuwe onderzoeken opgenomen.

Het eerste betrof het onderzoek *Participatiewet*. Ter voorbereiding op dit onderzoek hebben wij in juli 2020 aan de raad een aantal mogelijke onderzoeksrichtingen gepresenteerd. Uiteindelijk viel onze keuze op social return on investment (SROI): een van de instrumenten die de gemeente inzet om werkgevers te stimuleren om kansen te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Publicatie van het onderzoek is voorzien in het tweede kwartaal van 2021.

Het tweede grote onderzoek betrof het onderzoek *Bodemsanering spoedlocaties*. Vanwege de actualiteit is besloten om dit onderzoek niet uit te voeren. In plaats daarvan hebben we een onderzoek uitgevoerd naar de financiële positie van Zaanstad en gekeken naar de mogelijkheden voor Zaanstad om de nadelige financiële gevolgen van de COVID-19-pandemie op te vangen. Op 20 oktober 2020 hebben we hierover een rapport uitgebracht. In paragraaf 3.4.2 is daarvan een korte beschrijving opgenomen. Bij de herprioritering van mogelijke rekenkameronderzoeken is besloten om het onderzoek *Bodemsanering spoedlocaties* niet door te schuiven naar het onderzoeksprogramma 2021. Mogelijk wordt dit onderzoek in 2022 uitgevoerd.

Naast de grote onderzoeken stonden er in het onderzoeksprogramma diverse quickscans waaraan mogelijk ook tijd zou worden besteed. In plaats van een of enkele quickscans uit te voeren, besloten we mee te doen aan een landelijk onderzoek van rekenkamers naar meldingen openbare ruimte.ⁿ Aan dit onderzoek doen 49 gemeenten mee. De landelijke benchmark geeft het college en de raadsleden de mogelijkheid om Zaanstad te vergelijken met 49 andere gemeenten, inclusief acht gemeenten met meer dan 100.000 inwoners. Ons rapport is op 22 april openbaar gemaakt.

ⁿ Met onderzoek naar de afhandeling van meldingen openbare ruimte sluiten we aan bij het landelijke DoeMee-onderzoek van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (<https://www.nvrr.nl/nieuws/88929/Doe-mee-onderzoek>).

3.6 Overige activiteiten

Buiten het reguliere onderzoek waren we in het verslagjaar 2020 op diverse andere terreinen actief:

- De bestuurder/directeur is voorzitter van de Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRN). Onderzoekers nemen deel aan de landelijke kenniskringen.
- De bestuurder/directeur participeert in een regulier overleg van de G4-rekenkamers en overlegt regelmatig met het college van de Algemene Rekenkamer, vertegenwoordigers van het ministerie van Binnenlandse zaken (BZK), VNG en raadslid.nu.
- Twee onderzoekers zijn geïnterviewd door studenten van Departement Bestuurs- en Organisatiewetenschap (US-BO) binnen de faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie van de Universiteit Utrecht in het kader van hun onderzoek naar de financiële prestaties van de gemeente Almere.
- De drie registeraccountants van de rekenkamer organiseerden twee bijeenkomsten van de Kenniskring Frederikspleinberaad, een platform voor kennisuitwisseling tussen accountants werkzaam bij lokale overheden en de non-profitsector. Een van de bijeenkomsten was vanwege corona een digitale bijeenkomst.
- Een accountant heeft meegewerkt aan het ontwikkelen van een VNG-brochure voor gemeenten over het kiezen voor een gemeentelijke accountantsdienst. De handreiking *Besluitvorming gemeentelijke accountantsdienst* is in mei 2020 gepubliceerd.
- Voor het vak Law and Society van de faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam is in januari 2021 meegewerkt aan een podcast, naar aanleiding van het onderzoek fietsdiefstalbestrijding, om zo inzicht te geven over de samenhang tussen beleid en de effecten van maatregelen.
- Een van de senior onderzoekers heeft bijgedragen aan het opstellen van een handreiking voor juridische vraagstukken voor rekenkamers. Daarin zijn vragen beantwoord over de wettelijke plichten van de rekenkamer(commissie) als bestuursorgaan, de rechten van degene die door de rekenkamer(commissie) wordt ingehuurd en inlichtingen inwinnen bij andere instellingen tot en met het opvragen en delen van gegevens die vertrouwelijk verklaard zijn. Deze handreiking is te downloaden via <https://www.nvrr.nl/nieuws/5815/denktank-juridische-vraagstukken/>.
- Op 30 oktober 2020 hebben de auteurs van de handreiking een webinar verzorgd voor de leden van de NVRN.
- Er zijn gesprekken gevoerd met BZK over het onderzoek *Geheimhouding* in verband met het voorliggende wetsvoorstel Bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur.
- De directeur was lid van de BZK-werkgroep die een groot aantal gesprekken voerde met bestuurders van gemeenten over het functioneren van de

rekenkamerfunctie. Dit moet leiden tot aanbevelingen over hoe rekenkameronderzoek kan leiden tot toegevoegde waarde voor gemeenteraden.

- Voor de permanente educatie van de medewerkers worden geregeld bijeenkomsten georganiseerd. Bij dergelijke bijeenkomsten worden geregeld ook medewerkers van andere rekenkamers uitgenodigd. Vanwege de coronacrisis heeft in 2020 'slechts' één bijeenkomst plaatsgevonden. Tijdens deze bijeenkomst kwam het thema 'Publieke waarden' aan de orde.

3.7 Wat heeft het gekost?

De totale kosten voor het voorbereiden en uitvoeren van de onderzoeken bedroegen in 2020 ruim € 1.980.383. Voor verdere details wordt verwezen naar de financiële verantwoording in de jaarrekening en dan met name naar de paragrafen 5.1 en 5.2.

In deze paragraaf wordt via kengetallen inzicht gegeven in het aantal onderzoeksdagen, het productiviteitspercentage en de kosten per onderzoeksdag. Ook wordt inzicht gegeven in de bestede onderzoekstijd voor Amsterdam, Zaanstad en Weesp en het gemiddeld aantal bestede onderzoeksdagen voor de verschillende soorten onderzoek.

Tabel 3.3 - Aantal geschreven dagen door onderzoeksmedewerkers en de kostprijs per onderzoeksdag

Geschreven tijd in dagen	2020	2019	2018
Direct			
Amsterdam	1.787	1.958	2.044
Zaanstad	234	202	105
Weesp	24	-	-
Totaal direct	2.045	2.160	2.149
Totaal indirect	663	673	647
Totaal aantal geschreven dagen (exclusief verlof)	2.708	2.828	2.796
Percentage direct	75,5	76,4	76,9
Kostprijs per onderzoeksdag	€ 902	€ 913	€ 884

In tabel 3.3 wordt met 'direct' de tijd bedoeld die is besteed aan onderzoeksprojecten en overige activiteiten, zoals het maken van onderzoeksprogramma's. Bij indirect gaat het om de tijdsbesteding aan opleidingen, organisatie- en kennisontwikkeling (onderhoud handboek en interne werkgroepen), personeelsbeoordelingen, planningsactiviteiten,

themabijeenkomsten, sociale activiteiten, verzorgen externe presentaties, et cetera. Het productiviteitspercentage van de onderzoekers is in 2020 ten opzichte van 2019 iets gedaald: van 76,4% naar 75,5%. We streven naar een productiviteitspercentage van ten minste 75%.

Verder laat de tabel zien dat de gemiddelde kostprijs van een onderzoeksdag € 902 bedraagt. Dit een daling van 1,3% ten opzichte van 2019 (€ 913). In de kostprijs per onderzoeksdag zijn zowel de directe programmakosten als onze overheadkosten opgenomen.^o De lagere kostprijs is grotendeels een gevolg van lagere personeelskosten. Dit komt door natuurlijk verloop. In 2020 zijn twee senior-medewerkers vanwege pensionering uit dienst getreden. De nieuw aangetrokken onderzoekers hebben een lager aanvangssalaris.

De volgende tabel laat zien hoe de bestede onderzoekstijd procentueel is verdeeld tussen Amsterdam, Zaanstad en Weesp.

Tabel 3.4 - Verdeling onderzoekstijd in procenten

Verdeling onderzoekstijd	Realisatie 2020	Norm 2020	Realisatie periode 2016-2020	Norm periode 2016-2020
Amsterdam	87,4%	89,9%	91,5%	90,6%
Zaanstad	11,4%	9,1%	8,2%	9,2%
Weesp	1,2%	0,9%	0,2%	0,2%

Bij de onderzoeksdagen gaat het om tijd die in 2020 is besteed aan projecten. Hierbij gaat het om projecten die in 2020 zijn afgerond en om projecten waaraan wel is gewerkt, maar die eind 2020 nog niet zijn afgerond.

De normpercentages zijn gebaseerd op de verhouding van de jaarlijkse bijdragen die we ontvangen van Amsterdam, Zaanstad en sinds 2020 van Weesp. Het streven is dat over de beleidsperiode van zes jaar de onderzoeksactiviteiten in verhouding tot de financiële bijdragen plaatsvindt.

Uit de tabel kan worden opgemaakt dat in 2020 voor Amsterdam minder en voor Zaanstad en Weesp meer tijd is besteed in verhouding tot de jaarlijkse bijdragen. Ook al is er in 2020 voor Zaanstad meer onderzoekstijd besteed, in de periode vanaf 2016 is er nog steeds een onderbesteding aan uren (8,2% ten opzichte van 9,2%). Verdere compensatie kan in 2021

^o De volgende incidentele kosten zijn bij deze berekening buiten beschouwing gelaten: de loonkosten voor personeel dat met zwangerschapsverlof is c.q. langdurig ziek (€ 11.406) en de kosten voor de accountscontrole 2020 (€ 10.770).

plaatsvinden. Na verloop van de zes jaren maken we een voorstel voor een eindafrekening.^p

Tabel 3.5 - Overzicht van het gemiddeld aantal dagen van de in 2020 en 2019 afgeronde onderzoeken

Soort projecten	Aantal projecten		Gemiddeld aantal dagen per project	
	2020	2019 ^q	2020	2019
Grote projecten (meer dan 80 dagen)	5	6	243	208
Kleine projecten (80 dagen of minder)	6	2	45	57
Opvolgingsonderzoeken	0	2	0	35
Bijzondere onderzoeken	11	11	23	27
Onderzoeksprogramma's	2	2	54	63

Bij de eerste drie soorten projecten worden de rapporten aangeboden voor een bestuurlijke reactie en behandeling door de raad. Bij bijzondere onderzoeken is er veelal geen bestuurlijk wederhoor. Dit zijn bijvoorbeeld verkenningen en tussentijdse rapportages die op de website zijn geplaatst en veelal vooruitlopende op het definitieve rekenkamerrapport ook ter kennisname zijn gezonden aan de raad. Ook aan de raad gestuurde brieven en rapportages naar aanleiding van eerder gepubliceerde rapportages vallen onder deze categorie. Evenals in 2019 laat het overzicht zien dat in 2020 opvallend veel bijzondere onderzoeken hebben plaatsgevonden. Dit heeft merendeels te maken met de (deel)onderzoeken naar de raadsinstrumenten en financiële positie (zie paragraaf 0).

4 Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De risico's zijn minimaal. Er is structurele dekking voor de reguliere kosten. De deelnemende gemeenten in de gemeenschappelijke regeling hebben zich verbonden aan

^p De huidige beleidsperiode loopt van 2016 tot en met 2022. Op basis van de jaarrekeningcijfers 2021 zal de volgende 6-jaarlijkse eindafrekening plaatsvinden. Zie ook de toelichting in paragraaf 4.1.

^q Exclusief drie rekenkamerrapporten voor de gemeente Amsterdam die nagenoeg volledig waren afgerond in 2018, en begin 2019 zijn gepubliceerd. Deze rapporten zijn als rapporten 2018 aangemerkt. Bij grote projecten is een onderzoek opgenomen voor de gemeente Zaanstad die in 2019 nagenoeg was afgerond en begin 2020 is gepubliceerd.

een bepaalde bijdrage voor een looptijd van zes jaar.^r Het grootste risico is dat een deelnemende gemeente de samenwerking via de gemeenschappelijke regeling opzegt. In 2015 hebben de gemeenteraden van Amsterdam en Zaanstad besloten om de huidige samenwerking vanaf medio 2016 voor zes jaar voort te zetten. Daarbij is tevens besloten om de vaste jaarlijkse bijdragen voor zes jaar te continueren waarbij de bijdrage wordt aangepast aan de loonontwikkeling. In 2021 zal wederom de afspraak moeten worden herbevestigd.

Het opzeggen van de samenwerking is evenwel niet primair een financieel risico van de rekenkamer. De medewerkers van het bureau van de rekenkamer hebben een ambtelijke aanstelling bij de gemeente Amsterdam.^s In de gemeenschappelijke regeling is bepaald dat de gemeenteraden de financiële gevolgen van een uittreding en de daarbij behorende verplichtingen van de uittredende gemeente vaststellen nadat zij het lid van de rekenkamer daarover hebben gehoord. Hieruit leiden we af dat de kosten die samenhangen met een eventuele uittreding niet voor rekening van de rekenkamer komen, maar ten laste van de uittredende gemeente.

Voor het opvangen van schommelingen in de uitgaven streven we ernaar om een algemene reserve aan te houden tussen de 10 en 15% van de te ontvangen jaarlijkse bijdragen.

Als kengetal voor het weerstandsvermogen schrijft het BBV voor de solvabiliteitsratio te vermelden. Deze ratio wordt berekend door het eigen vermogen van de RMA (exclusief het te bestemmen resultaat) uit te drukken in een percentage van het balanstotaal. De solvabiliteitsratio van de RMA per 31 december 2020 bedraagt 64% (2019: 56%). Dit percentage is ten opzichte van 2019 gestegen met 8%. Dit komt, omdat het eigen vermogen sneller is gestegen (per saldo meer toevoegingen) dan het vreemde vermogen. De relatief hoge kortlopende schuld per 31 december is een gevolg van de late ontvangst van de loonkostenfacturen november en december 2020. Per 31 december waren die nog niet aan de gemeente Amsterdam betaald.

4.2 Financiering

We financieren de lopende exploitatie met de ontvangen bijdragen van de deelnemende gemeenten, kortlopende schulden en de opgebouwde reserves. We hebben geen langlopende leningen. Voor de financiering van investeringen hebben we het beleid om daarvoor bestemmingsreserves te vormen. Eind 2020 hebben we € 218.100 aan bestemmingsreserves voor huisvesting en ICT. De boekwaarde van de investeringen

^r De eerste beleidsperiode liep tot juni 2016. De gemeente Weesp neemt vanaf 2020 deel aan de gemeenschappelijke regeling RMA. Op advies van de accountant en in afstemming met het Overlegorgaan RMA is besloten om de 6-jaarlijkse financiële eindafrekening, zoals bedoeld in artikel 11 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropool Amsterdam, gelijk te laten lopen met de boekjaren. De vorige beleidsperiode 2010-2016 is financieel afgesloten in de *Jaarrekening 2015*. De volgende eindafrekening zal plaatsvinden aan de hand van de *Jaarrekening 2021*.

^s Vanaf 1 januari 2020 zijn deze aanstellingen vanwege de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren omgezet in arbeidsovereenkomsten.

bedraagt eind 2020 € 193.100. Dat betekent dat nog € 25.000 in de bestemmingsreserves beschikbaar is om de geplande investeringen in 2021 te financieren.

We beschikken over een eigen bankrekening. Medio 2020 is de gemeente overgestapt van de ING naar de Rabobank. Omdat we vallen onder het mantelcontract van de gemeente zijn wij ook overgestapt naar de Rabobank. Sinds 1 juli 2016 betreft de gemeente Amsterdam onze rekening bij het - door het Rijk verplicht gestelde - schatkistbankieren.[†] De afdeling Treasury van de gemeente Amsterdam muteert daarom iedere bij- of afboeking op onze bankrekening zodanig dat het saldo van de bankrekening op € 0 uitkomt. Hierdoor is er een rekening-courantverhouding ontstaan met de gemeente Amsterdam.

4.3 Overlegorgaan RMA

De Rekenkamer Metropool Amsterdam is een onafhankelijk orgaan en stelt het juist daarom op prijs om vertegenwoordigers van de raden te consulteren over haar begroting, begrotingswijzigingen, 8-maandsrapportage, jaarrekening en bedrijfsvoering (huisvesting, ICT). Ook zaken zoals gewenste aanpassingen van de gemeenschappelijke regeling en het onderzoek doen voor de gemeente Weesp of andere gemeenten worden in het Overlegorgaan RMA besproken. In het overlegorgaan zijn de gemeenteraden van Amsterdam en Zaanstad vertegenwoordigd. In 2020 is dit overlegorgaan tweemaal bijeengekomen: 11 mei en 4 november.

4.4 Bedrijfsvoering

We hebben sinds januari 2016 kantoorruimte in gebruik genomen op de zesde verdieping van het pand Weesperstraat 105A. Daar wordt 525 m2 gehuurd.

Dienstverleningsovereenkomst gemeente Amsterdam

Voor onze bedrijfsvoering maken we gebruik van verschillende diensten van de gemeente Amsterdam. Daarbij gaat het om de postbehandeling, de personeelsadministratie, ICT-faciliteiten en financiële administratie inclusief de afwikkeling van het betalingsverkeer. Hiervoor is in het verleden een service level agreement (SLA) afgesloten. Deze was formeel verlopen. We hebben daarom een groot aantal jaren gewerkt met oude en achterhaalde afspraken. Eind 2020 hebben gesprekken plaatsgevonden om de dienstverleningen en de daarvoor te betalen vergoeden weer opnieuw vast te leggen in een dienstverleningsovereenkomst (DVO) op een wijze die past bij de inmiddels gegroeide situatie. Begin 2021 is de betreffende DVO door de gemeente en de RMA getekend.

Bedrijfsvoeringverklaring

De bedrijfsvoering is getoetst aan vijf relevante aspecten. Op basis daarvan achten we de bedrijfsvoering van voldoende niveau.

[†] Schatkistbankieren betekent dat de gemeente de (per saldo) aanwezige liquide middelen niet zelf (kortstondig) mag uitzetten, maar aan het Rijk moet overmaken.

1) Financiën en processturing: *voldoende*

- Onze financiële administratie wordt gevoerd door de directie Financiële Dienstverlening van het cluster Interne Dienstverlening van de gemeente Amsterdam. Vanwege praktische overwegingen wordt onze financiële administratie niet meer bijgehouden met het AFS (Amsterdams Financieel Systeem), maar met een financieel pakket dat meer is toegesneden op kleinere organisaties.

2) Juridische (beleids)kaders: *voldoende, maar er is nog geen plaatsvervangend lid van de rekenkamer benoemd*

- We werken binnen het kader van de Gemeenschappelijke regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam en hebben een reglement. Er is in 2020 een nieuwe Gemeenschappelijke regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam opgesteld en door de gemeenteraden van Amsterdam, Zaanstad en Weesp goedgekeurd. De nieuwe regeling is vanaf 11 juni 2020 van kracht. De wijziging betreft de toetreding van de gemeente Weesp tot de Gemeenschappelijke regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam. Ook is de regeling op enkele punten gewijzigd vanwege de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA).
- De tekst in de gemeenschappelijke regeling uit 2010 maakte het praktisch niet mogelijk om een plaatsvervanger van de bestuurder/directeur van de rekenkamer te benoemen. In 2015 is de tekst gewijzigd, maar er is toch nog steeds geen plaatsvervanger. De vacature is niet vervuld. Er wordt nu gesproken over welke mogelijkheden er zijn om de periode van de te benoemen plaatsvervanger - conform de Gemeentewet moet de plaatsvervanger net als de directeur zelf voor zes jaar worden benoemd - zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de benoemingsperiode van de directeur. Dat kan betekenen dat de vacature pas vervuld wordt als de nieuwe benoemingsperiode in gaat, in 2022.
- Met ingang van 4 augustus 2016 zijn de bevoegdheden van de directeur om privaatrechtelijke en arbeidsrechtelijke handelingen te verrichten formeel geregeld.
- We hebben een klachtenregeling, die is gepubliceerd op [onze website](#).

3) Informatie(beveiliging): *voldoende*

- We hebben in oktober 2019 een eigen ICT-netwerk in gebruik genomen. De aansluiting met de ICT-infrastructuur van de gemeente Amsterdam is daarbij geborgd. Daar waar van toepassing sluiten we ons aan bij de voor gemeente Amsterdam gehanteerde regels en procedures.
- Onze medewerkers maken gebruik van laptops en mobiele telefoons die voorzien zijn van de vereiste beveiliging.
- De kantoorruimten worden buiten kantooruren gemonitord door een particuliere beveiligingscentrale.
- In 2020 is het informatiebeveiligingsbeleid opgesteld waarbij gebruik is gemaakt van het normenkader van de Basis Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dit normenkader is vastgesteld als basis voor de gemeenten en is tevens van toepassing op rijksdienst, provincies en waterschappen. Het beleid evenals de bijbehorende documenten zullen

regelmatig worden herzien. Zodanig dat deze, indien nodig, worden aangepast op organisatorische veranderingen en technologische ontwikkelingen. Het informatiebeveiligingsbeleid zal om de twee jaar worden geëvalueerd maar kan indien nodig eerder worden herzien.

- Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Een van de projectleiders fungeert als Functionaris Gegevensbescherming. Deze ziet toe op de naleving van de nieuwe wetgeving. Op de website staat een privacyverklaring. Tevens zijn er verwerkingsovereenkomsten afgesloten en is een verwerkingsregister persoonsgegevens ingevoerd. Adequate uitvoering van de afspraken is nog wel een belangrijk aandachtspunt. Vanaf 2021 zal de rekenkamer gaan werken met een externe Functionaris Gegevensbescherming (FG).
- Tot de personeelsdossiers van de medewerkers hebben alleen de directeur en de gemandateerde personeelsadviseur toegang.
- We hebben een Archiefbeheersplan dat een handvat geeft voor een uniforme en toegankelijke archivering die voldoet aan de wettelijk daaraan te stellen eisen. In 2015 is in afstemming met Stadsarchief Amsterdam een semi-statisch archief opgebouwd, welke op termijn aan het Stadsarchief kan worden opgedragen. Onderzoeken van voor 1 juni 2010 zijn al overgedragen aan het stadsarchief. Eind 2019 zijn we met behulp van een archivaris begonnen met het up-to-date maken van het archief, waarbij ook aandacht is voor de overdracht van meer recente onderzoeken aan het stadsarchief. Vanwege corona is het project in 2020 grotendeels stil komen te liggen.

4) Personeel & organisatie: *voldoende*

- De medewerkers van de Rekenkamer Metropool Amsterdam zijn ambtenaren in dienst van de gemeente Amsterdam en zijn rechtspositioneel volledig vergelijkbaar met medewerkers van de gemeente Amsterdam. Zij vallen onder dezelfde rechtspositionele regelingen (PGA)^u.
- De medewerkers van de Rekenkamer Metropool Amsterdam leggen ten overstaan van de directeur van de rekenkamer de ambtseed af en tekenen bij aanvang van hun dienstverband een geheimhoudingsverklaring. Voorafgaand aan het besluit tot aanstelling van een nieuwe medewerker dient hij/zij een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) te overleggen.
- We hebben een personeelsoverlegvergadering. Deze is in 2020 tweemaal bijeengekomen. Hierin zijn onder meer de huisvesting, de personele organisatie, de begroting en de jaarrekening besproken.
- De directeur van de rekenkamer overlegt regelmatig met de personeelsadviseur om te toetsen of het personeelsbeleid binnen de kaders blijft van de PGA en passend is bij de zorgvuldigheid die van een rekenkamer verwacht mag worden. De personeelsadviseur stemt haar adviezen af met een vertegenwoordiger van het bureau Personeel en Organisatieadvies van de gemeente Amsterdam. Bij afwijkingen van de regels maakt de

^u De NRGa is per 1 januari 2020 vervangen door de Personeelsregelingen Gemeente Amsterdam (PGA).

directeur daarover afspraken met de gemeentesecretaris van Amsterdam. Als er een meningsverschil is tussen de directeur en de gemeentesecretaris, wordt dit meningsverschil voorgelegd aan vertegenwoordigers van het presidium van de gemeenteraad van Amsterdam.

- Na afloop van een onderzoeksproject wordt het project geëvalueerd. Van de evaluatie wordt een verslag gemaakt.
- In 2018 is een pilot gestart om de jaarlijkse beoordelingsgesprekken te vervangen door zogenaamde jaargesprekken. In 2019 en 2020 is het systeem voorgezet. Hiervoor moeten de medewerkers een portfolio bijhouden over hun activiteiten en ontwikkeling. Op basis daarvan voeren de medewerker en directeur een gesprek over de verdere ontwikkelingsmogelijkheden.
- We hechten eraan dat medewerkers zich blijven bekwamen. Daartoe wordt 4% van het personeelsbudget bestemd voor opleiding en nascholing (circa € 61.000). De werkelijke kosten 2020 waren ruim € 64.000 (4,2%). Ongeveer € 16.000 heeft betrekking op de kosten van externe opleidingen en coaching. Daarnaast heeft € 48.000 betrekking op de tijd die medewerkers in 2020 aan kennisontwikkeling en opleidingen hebben besteed. We willen de normen en de wijze van tijdschrijven aan gaan passen aan nieuwe ontwikkelingen. Opleiding gebeurt namelijk niet alleen in concrete cursussen, maar ook door extra tijdsinvestering tijdens de projecten zelf. Dat willen we beter zichtbaar gaan maken.
- Projectleiders en onderzoekers krijgen de mogelijkheid intervisiebijeenkomsten bij te wonen. Hierbij wordt onder professionele begeleiding samen met medewerkers van andere G4- en provinciale rekenkamers het eigen functioneren in rekenkameronderzoek besproken met als doel daarvan te leren. In 2020 hebben negen medewerkers hieraan deelgenomen.
- Medewerkers die in het onderzoek tegen dilemma's aanlopen die ook relevant zijn voor collega's, worden op een vast tijdstip op de dinsdagmorgen besproken.
- Drie medewerkers van de rekenkamer zijn in bezit van een BHV-certificaat. Ook is de gezamenlijke receptionist van het kantoorpand Weesperstraat 105A in het bezit van een BHV-certificaat. In 2020 is vanwege corona geen jaarlijkse ontruimingsoefening gehouden.
- In 2020 bedroeg het ziekteverzuim bij het bureau van de rekenkamer 2,0%. Dit wijkt positief af van de norm van 2,4% die de gemeente voor de rekenkamer hanteert.
- In 2020 hebben medewerkers van de rekenkamer in totaal 43 dagen gebruikgemaakt van bijzonder verlof. Dit betrof grotendeels calamiteitenverlof voor zorgtaken als gevolg van de coronacrisis.

5) Communicatie & dienstverlening: *voldoende*

- We willen een open en transparante organisatie zijn. Rapporten zijn openbaar en worden gepubliceerd op de website. In 2019 is een deskundige ingehuurd om onze externe communicatie verder te verbeteren. Daarbij is met name aandacht besteed aan het gebruik van sociale media. In het eindrapport is ook een catalogus van mogelijke

communicatieactiviteiten opgenomen toegespitst op ons werk. In 2020 zijn diverse voorstellen uitgewerkt en ingevoerd.

- In 2020 was er 10,3% minder bezoek op onze website dan in 2019 (12.518 versus 13.962). De bezoekers raadpleegden de website gemiddeld 2 minuten en 30 seconden. Dit was 22,2% langer dan in 2019. Ook keken bezoekers gemiddeld naar meer pagina's op de onze website (toename van 15,3%).
- De onderzoeksprogramma's worden na consultatie van de raadsleden vastgesteld en ook op de website gepubliceerd.
- Toetsing van de kwaliteit van de rapporten vindt tijdens het onderzoek plaats door de onderzochten (via feitelijk wederhoor) en het bestuur (via het vragen om een bestuurlijke reactie). Na afloop van het onderzoek geven de behandeling in de raad en het publieke debat signalen over de kwaliteit.
- De directeur van de rekenkamer voert regelmatig overleg met vertegenwoordigers van de gemeenteraden van Amsterdam en Zaanstad.

Impact coronacrisis voor de bedrijfsvoering

De uitbraak van COVID-19 eind februari 2020 heeft een enorme impact gehad op ons allemaal. Voor de aanpak van COVID-19 hebben wij de landelijke maatregelen van het Rijk strikt gevolgd. Dit betekent dat de medewerkers grotendeels vanuit huis hebben gewerkt en dat er afspraken zijn gemaakt over hoeveel medewerkers er maximaal op kantoor konden werken. Veel vergaderingen hebben digitaal plaatsgevonden. Onze ICT-faciliteiten daarvoor waren eind 2019 geschikt gemaakt. Ook bij onze gemeenten werkten veel ambtenaren thuis, maar dat heeft geen grote effecten gehad op onze mogelijkheden om onderzoek te doen. De productiviteit in 2020 is redelijk vergelijkbaar met die van andere jaren.

Controle accountant

Vorig jaar is onze financiële verantwoording gecontroleerd door het accountantskantoor Baker Tilly. Omdat deze het controlebudget aanzienlijk wilde verhogen hebben we accountantskantoren, die ruime ervaring hebben bij de gemeentelijke overheid, uitgenodigd een offerte te doen. Op basis van de ontvangen offertes en prijsaanbiedingen hebben we besloten om de controle te gunnen aan BDO. Het Overlegorgaan RMA kon zich daarin vinden.

De controleverklaring bij de *Jaarrekening 2020* afgegeven door het accountantskantoor BDO is onder Overige gegevens van de jaarrekening opgenomen.

5 Jaarrekening

5.1 Programmarekening

De programmarekening heeft betrekking op het uitoefenen van de rekenkamerfunctie voor de gemeenten die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam. De programmarekening bestaat uit een overzicht van alle baten en

lasten naar kostensoorten. Tevens laat dit overzicht het financiële resultaat zien vóór en na de mutaties reserves.

Tabel 5.1 – Overzicht van baten en lasten

Baten (in €)	Realisatie 2019	Begroting 2020 ^v	Realisatie 2020	Verschil
Bijdrage Amsterdam	1.873.000	1.929.200	1.929.200	0
Bijdrage Zaanstad	190.300	196.000	196.000	0
Bijdrage Weesp	0	20.000	20.000	0
Overige baten	2.975	3.975	4.925	950
Totaal baten	2.066.275	2.149.175	2.150.125	950

Lasten (in €)	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil
Personeelslasten	1.713.042	1.530.000	1.566.579	-36.579
Overige personeelslasten	25.466	19.000	22.102	-3.102
Huisvestingslasten	183.909	186.000	184.674	1.326
ICT-kosten	110.576	110.000	90.171	19.829
Publicatiekosten	20.250	12.000	10.819	1.181
Overige materiële kosten	61.859	55.000	64.638	-9.638
Kapitaallasten	27.500	41.400	41.400	0
Onvoorzien	-	10.000	0	10.000
Totaal lasten	2.142.603	1.963.400	1.980.383	-16.983

Resultaat (in €)	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil
Saldo van baten en lasten	-76.328	185.775	169.742	-16.033
Mutaties reserves	79.525	-185.775	-185.775	0
Resultaat	3.197	0	-16.033	-16.033

^v Begrotingsbedragen 2020 na de tweede begrotingswijziging.

In de volgende paragraaf is dit overzicht postgewijs toegelicht. De exploitatierekening naar taakvelden is opgenomen in paragraaf 5.3.

5.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Begroting 2020

Op 15 juli 2019 is de *Begroting 2020* vastgesteld door de directeur/lid rekenkamer. De *Ontwerpbegroting 2020* was daarvoor conform de Wet gemeenschappelijke regelingen ter zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden van Amsterdam en Zaanstad. Dit heeft niet tot wijzigingen geleid.

In 2020 zijn er vervolgens twee begrotingswijzigingen geweest.^w In de eerste begrotingswijziging is het besluit verwerkt over de resultaatbestemming 2019. In de tweede begrotingswijziging zijn enkele kostencategorieën aangepast aan de te verwachten kostenontwikkelingen en is een verwacht overschot toegevoegd aan de algemene reserve. Tevens is voor de realisatie van deuren voor de kantoorunits een investering begroot van € 25.000. Voor de dekking van deze investering is € 25.000 toegevoegd aan de reserve huisvesting, opdat de toekomstige afschrijvingslasten zijn gedekt. Ook is voor het dekken van het vervallen van de incidentele bijdragen 2021 een reserve van € 48.315 gevormd.

Postgewijze toelichting

Bijdragen Amsterdam, Zaanstad en Weesp

In de gemeenschappelijke regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam is bepaald dat de deelnemende gemeenten voor een periode van zes jaar de jaarlijkse bijdrage vaststellen. De bedragen worden wel jaarlijks geïndexeerd. De bijdragen 2020 van de gemeenten Amsterdam, Zaanstad en Weesp (respectievelijk € 1.929.000, € 196.000 en € 20.000) zijn in het boekjaar ontvangen.

Overige baten

In 2020 hebben we € 4.925 aan overige baten. Deze baten hebben betrekking op ontvangen vergoedingen van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) voor de verleende ondersteuning bij het verbeteren van de administratieve organisatie en verslaggeving (€ 3.975) en het voorbereiden en verzorgen van een webinar (€ 950).

Personeelslasten

De personeelslasten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Personeelskosten eigen formatie	€ 1.542.703
Inhuur ondersteuning bedrijfsvoering	€ 13.475
Inhuur externe deskundigheid projecten	€ <u>10.401</u>
Totaal	€ 1.566.579

^w De eerste begrotingswijziging 2020 is opgenomen in de *Begroting 2021* en is op 30 juli 2020 goedgekeurd. De tweede begrotingswijziging 2020 is na behandeling in het Overlegorgaan RMA op 24 november 2020 vastgesteld.

Onder de personeelskosten van de eigen formatie zijn naast de loonkosten van het vaste en tijdelijke personeel ook de kosten van de directeur/bestuurder verantwoord. Eind 2020 werkten, naast de directeur/bestuurder, 20 medewerkers (16,41 fte) bij de rekenkamer. 15 medewerkers hadden een vast contract en 5 medewerkers een tijdelijk contract*. Van de 20 medewerkers waren 11 vrouw en 9 man. Daarnaast was in 2020 een stagiaire werkzaam. Voor informatie over de rechtspositie, opleidingen, beoordelingssystematiek en ziekteverzuim wordt korthedshalve verwezen naar paragraaf 4.5 Bedrijfsvoering, onderdeel Personeel & organisatie.

Verder zijn onder de personeelskosten de kosten opgenomen van de inhuur van uitzendkrachten en externe deskundigen. Externe deskundigen zijn ingehuurd voor de specialistische ondersteuning bij het uitvoeren van onderzoeken en de bedrijfsvoering.

De kosten voor het inhuren van externe deskundigheid hebben grotendeels betrekking op de onderzoeken *De gemengde stad*, *Geheimhouding* en *Groen in de stad*. Voor deze onderzoeken zijn respectievelijk diensten verleend door van de afdeling Onderzoek en Informatie en Statistiek van de gemeente Amsterdam, de Rijksuniversiteit Groningen en een adviesbureau voor het opzetten van een campagne.

De bezoldiging van de directeur

De bestuurder/directeur RMA heeft in 2020 een bezoldiging genoten van € 183.184. Dit is inclusief alle werkgeverslasten. De hoogte van de bezoldiging van de huidige bestuurder/directeur is afgestemd op de bezoldiging van een wethouder van de gemeente Amsterdam en ligt beneden de geldende norm voor de publieke sector. Volgens de Wet normering topinkomens (WNT) mogen bestuurders in de publieke sector niet meer verdienen dan een ministerssalaris (2020: € 201.000). In onderstaande tabel zijn de wettelijk verplichte gegevens in het kader van de WNT opgenomen.

Tabel 5.2 - WNT bezoldiging bestuurder/directeur J.A. de Ridder

Gegevens 2020	
bedragen x € 1	J.A. de Ridder
Functiegegevens	bestuurder/directeur
Aanvang en einde functieervulling in 2020	01-01 – 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-

* Twee tijdelijke contracten betreffen zogenaamde nul-urencontracten. Op basis van de gewerkte uren zijn deze medewerkers voor in totaal 0,22 fte meegeteld.

Gegevens 2020	
Beloningen betaalbaar op termijn	-
<i>Subtotaal</i>	€ 183.184
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	€ 183.184 ^y
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens 2019	
bedragen x € 1	J.A. de Ridder
Functiegegevens	bestuurder/directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 – 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-
<i>Subtotaal</i>	€ 174.560
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000
Bezoldiging	€ 174.560

^y Dit is inclusief een terugwerkende kracht mutatie van € 2.906. De gemeente Amsterdam heeft in de jaren 2017 tot en met 2019 abusievelijk verzuimd om de vergoeding voor bovenwettelijke verlofuren uit te betalen. De vergoeding bovenwettelijke verlofuren is sinds 1 januari 2017 een onderdeel van de eindejaarsuitkering. Dit is ook zodanig gefactureerd door de gemeente Amsterdam aan RMA.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Nevenfuncties directeur

De directeur had in 2020 de volgende nevenfuncties:

- Voorzitter Stichting De Toneelschuur, in Haarlem;
- Voorzitter Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies;
- Lid van de Raad van Advies van het College of Communication en de Graduate School of Communication, beide van de Universiteit van Amsterdam.

Deze nevenfuncties zijn onbezoldigd. Voor nevenactiviteiten zoals lezingen zijn geen substantiële geschenken^z of beloningen ontvangen.

Overige personeelskosten

De overige personeelskosten hebben betrekking op reiskosten, externe opleidingskosten, kennisontwikkeling (congressen en symposia) en sociale activiteiten.

De bestuurder/directeur heeft voor zakelijke reizen een NS-Business Card. Daarmee volgt hij de standaardwerkwijze voor ambtenaren bij de gemeente Amsterdam. In 2020 is er via die kaart € 228,46 aan werkgerelateerde reiskosten gedeclareerd. Er zijn door de bestuurder/directeur geen andere onkosten gedeclareerd.

Huisvestingskosten

De huisvestingskosten bedragen € 184.674 en hebben betrekking op huur, servicekosten, onroerend zaakbelasting, incidentele zaalhuur, schoonmaak, aanschaf bureaumeubilair en beveiligings- en bewakingskosten.

ICT-kosten

De totale ICT-kosten in 2020 bedroegen € 90.171. Dit zijn de kosten die samenhangen met het beheer van het eigen ICT-netwerk, kleine ICT-aanschaffingen, jaarlijkse licenties, et cetera. Het eigen ICT-netwerk is in oktober 2019 in gebruik genomen. We maken sindsdien nog beperkt gebruik van het zogenaamde ADW-netwerk van de gemeente Amsterdam. In 2020 is in totaal € 19.829 minder uitgegeven dan begroot. De onderschrijding is ontstaan doordat bij het opstellen van de 8-maandsrapportage nog niet bekend was wat de gemeente Amsterdam voor haar ICT-faciliteiten in rekening zou brengen. Het oorspronkelijk begrote bedrag is toen niet aangepast. Voor de doorberekening van de gemeentelijke faciliteiten zijn nieuwe afspraken met de gemeente gemaakt. Deze gaan per 1 januari 2021 gelden.

^z Substantieel betekent meer dan de Amsterdamse norm van € 50.

Publicatiekosten

De publicatiekosten bedroegen € 10.819. Voor het grootste deel bestaat deze kostenpost uit de kosten van het onderhoud van de content op de website. Daarnaast hebben de publicatiekosten betrekking op de kosten van drukwerk.

Overige materiële kosten

De overige materiële kosten bestaan uit de kosten die de gemeente Amsterdam in rekening brengt voor het voeren van de financiële en personeelsadministratie en de advisering bij personele aangelegenheden. Verder vallen onder deze post de accountantskosten, de kosten van contributies voor brancheorganisaties, kantoorkosten, verzekeringskosten, etc. De kosten zijn hoger dan het begrote budget van € 55.000, omdat in het boekjaar 2020 zowel de kosten van de accountantscontrole 2019 als 2020 zijn meegenomen.

Geen Vpb-plicht

De Rekenkamer Metropool Amsterdam is niet vennootschapsbelastingplichtig, omdat dat zij geen winsten realiseert. Vanwege het publieke belang komt het voor dat we af en toe presentaties of gastcolleges verzorgen of inzet leveren aan landelijke projecten. Soms ontvangen we daarvoor een geringe – niet-kostendekkende – vergoeding. Daarnaast komt het voor dat we samenwerken met andere rekenkamers. Een eventueel verschil in ingezette capaciteit wordt op basis van kostendekkende tarieven, zonder winstopslag, verrekend. De betreffende baten worden verantwoord onder Overige opbrengsten.

Resultaat vóór en na mutaties in de reserves

Het financieel resultaat vóór en na mutaties in de reserves is in tabel 5.3 inzichtelijk gemaakt.

Tabel 5.3 – Resultaat vóór en na mutaties in de reserves

(in €)	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Vershil
Saldo van baten en lasten	-76.328	185.775	169.742	-16.033
Onttrekkingen aan reserves	129.525	41.400	41.400	0
Toevoegingen aan reserves	-50.000	-227.175	-227.175	0
Resultaat	3.197	0	-16.033	-16.033

De kolom Realisatie 2020 laat een saldo van baten en lasten zien van € 169.742 (per saldo hogere baten vóór mutaties in de reserves). Het resultaat ná de mutaties in de reserves bedraagt € 16.033 (tekort).

Uit het overzicht blijkt verder dat - overeenkomstig de begroting - € 41.400 is onttrokken aan reserves in verband de dekking van afschrijvingslasten. Dit heeft voor € 13.900 te

maken met afschrijvingen op het eigen ICT-netwerk en voor € 27.500 voor afschrijvingen op investeringen in de huisvesting.

Het overzicht laat ook toevoegingen aan de reserves zien van € 227.175. Dit heeft voor € 153.860 te maken met een toevoeging aan de Algemene reserve als gevolg van het begrote resultaat na de tweede begrotingswijziging. Daarnaast is € 25.000 aan de bestemmingsreserve Huisvesting toegevoegd om de toekomstige afschrijvingslasten te dekken van de investering die begin 2021 wordt gerealiseerd om alle kantoorunits te voorzien van deuren. Deze investering wordt gedaan, omdat de verwachting is dat er in de toekomst meer digitaal zal blijven worden gewerkt. Tot slot is voor het dekken van het vervallen van de incidentele bijdragen 2021 een bestemmingsreserve van € 48.315 gevormd.

In de toelichting op de balans is bij de post Eigen vermogen een overzicht opgenomen waarin het verloop van de reserves is gespecificeerd.

Het tekort van € 16.033 is conform de voorschriften van het BBV als afzonderlijk post op de balans verantwoord. In Overige gegevens van de jaarrekening is het voorstel opgenomen dit tekort te onttrekken aan de algemene reserve.

5.3 Overzicht van de baten en lasten naar taakvelden

Het BBV schrijft voor dat met ingang van 2018 ook gemeenschappelijke regelingen inzicht moeten geven in voorgeschreven taakvelden. Hierna staat het betreffende overzicht.

Tabel 5.4 – Overzicht van de baten en lasten naar taakvelden

	Begroting 2020 ^{aa}	Realisatie 2020	Vershil
Baten			
Taakveld Bestuur en ondersteuning	2.149.175	2.150.125	950
Lasten			
Taakveld Bestuur	1.357.600	1.397.878	-40.278
Taakveld Overhead	595.800	582.505	13.295
Onvoorzien	10.000	0	10.000
Totaal lasten	1.963.400	1.980.383	-16.983

^{aa} Begroting 2020 na de tweede wijziging.

Saldo van baten en lasten	185.775	169.742	-16.033
Mutaties reserves	-185.775	-185.775	0
Resultaat	0	-16.033	-16.033

De rekenkamerfunctie is een (sub-)onderdeel van het taakveld *Bestuur en ondersteuning* van het BBV. Op het taakveld *Bestuur* zijn de directe lasten verantwoord: Personeelslasten van de directeur/bestuurder en de onderzoekers. Ook de kosten samenhangende met de publicaties zijn hieronder opgenomen. Alle andere kosten (kosten ondersteunend personeel, overige personeelskosten, huisvestingskosten, ICT-kosten, overige materiële kosten, kapitaallasten) vallen onder het taakveld *Overhead*.

De gerealiseerde overheadkosten zijn € 13.295 (of 2%) lager dan begroot. Dit is grotendeels een gevolg van natuurlijk verloop onder het ondersteunend personeel. Nieuwe medewerkers zijn met een lagere inschaling ingestroomd.

5.4 Balans

Tabel 5.5 – Balans Rekenkamer Metropool Amsterdam

Activa (in €)	31-12-2020	31-12-2019	Passiva (in €)	31-12-2020	31-12-2019
Vaste activa			Eigen vermogen		
Materiële vaste activa			Algemene reserve	346.560	209.002
• huisvesting	137.500	165.000	Bestemmingsreserves	266.415	215.000
• ICT	55.600	69.500	Nog te bestemmen resultaat	-16.033	3.197
Vlottende activa			Vaste schulden		
Vorderingen	36.359	80.421	Kapitaalschuld	-	-
Liquide middelen	-	-	Vlottende passiva		
Overlopende activa	725.023	440.615	Overige overlopende passiva	357.540	328.337
Totaal	954.482	755.536	Totaal	954.482	755.536

5.5 Toelichting op de balans per 31 december 2020

Activa

Materiële vaste activa Investerings tot een bedrag van € 10.000 worden niet geactiveerd, maar als last genomen in het jaar van aanschaf. (in €)	Boekwaarde per 1-1-2020	Investerings 2020	Afschrijving in boekjaar	Boekwaarde per 31-12-2020	Afschrijving (lineair)
Initiële verbouwings- en inrichtingskosten 2015	150.000	0	25.000	125.000	10 jaar (2016-2025)
Vergaderzaal en bilaterale ruimte 2018	15.000	0	2.500	12.500	7 jaar (2019-2025)
ICT-investeringen 2019	69.500	0	13.900	55.600	5 jaar (2020-2024)
Totaal	234.500	0	41.400	193.100	

De posten uit het overzicht worden hierna postgewijs toegelicht.

- **Initiële verbouwings- en inrichtingskosten Weesperstraat 105A € 125.000**

De oorspronkelijke investering in de nieuwe huisvestinglocatie, Weesperstraat 105A, zesde verdieping, bedroeg € 250.000. De betreffende huisvesting is begin 2016 in gebruik genomen. Overeenkomstig de duur van het huurcontract wordt deze investering in tien jaar (lineair) afgeschreven. De dekking van de jaarlijkse afschrijvingskosten vindt plaats vanuit de reserve Huisvesting.

- **Vergaderzaal en bilaterale gespreksruimte € 12.500**

Door een herinrichting van het kantoor is in 2018 een extra vergaderruimte gecreëerd. Tevens is door het aanbrengen van glazen deur een werkruimte omgezet in een bilaterale overlegplek. De investeringskosten zijn geactiveerd en zullen in zeven jaar (resterende looptijd huurcontract) worden afgeschreven. De jaarlijkse afschrijvingskosten zullen worden gedekt uit de reserve Huisvesting.

- **ICT-investeringen € 55.600**

Voor het vergroten van de effectiviteit van het onderzoeksproces en de bedrijfsvoering is in 2018 een start gemaakt met de aanleg van een eigen ICT-infrastructuur. De daarmee samenhangende investeringen in hard- en software worden overeenkomstig de richtlijnen geactiveerd. Het totale investeringsbedrag bedroeg € 60.000. Tevens is het onderzoeksondersteuningsprogramma Nvivo aangeschaft. Deze kosten daarvan bedroegen € 9.500. In oktober 2019 is het netwerk in gebruik genomen. De ICT-investeringen worden in vijf jaar afgeschreven.

- **Vorderingen € 36.359**

De btw die de gemeenschappelijke regeling heeft betaald, kunnen we bij het btw-compensatiefonds van het Rijk verrekenen. Dit loopt via de aangiften van de deelnemende gemeenten. Om die reden is van Amsterdam en Zaanstad € 35.409 te vorderen. Daarnaast is nog een bedrag van € 950 te vorderen van NVRR voor het voorbereiden en verzorgen van een webinar.

- **Overlopende activa € 725.023**

Rekening-couranthouding met de gemeente Amsterdam is per 31 december 2020 € 709.238. Voor een toelichting wordt verwezen naar de post liquide middelen. Daarnaast is onder deze post nog € 15.785 opgenomen vanwege vooruitbetaalde kosten. Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

Vooruitbetaalde licentiekosten 2021	€	9.535
Vooruitbetaalde opleidingskosten 2021	€	<u>6.250</u>
Totaal	€	15.785

- **Liquide middelen € 0**

In 2020 is een overstap gemaakt van huisbankier van de ING naar de Rabobank. Daar hebben we een bankrekening onder de naam Rekenkamer Amsterdam. Deze rekening valt onder de overeenkomst van de gemeente Amsterdam met de Rabobank. Het saldo van deze bankrekening bedraagt per 31 december 2020 € 0. Dit is een gevolg van de verplichting tot schatkistbankkieren bij de rijksoverheid. Evenals gemeenten, zijn gemeenschappelijke regelingen verplicht alle liquide middelen daar te stallen. Vanwege deze verplichting roomt de Treasury-afdeling van de gemeente Amsterdam de bankrekening af of zuivert die aan, waardoor het saldo van de bankrekening op € 0 uitkomt. Als gevolg van die mutaties is er met de gemeente Amsterdam een rekening-courantverhouding ontstaan. Deze post is verantwoord onder Overlopende activa.

Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit een algemene reserve en bestemmingsreserves. In het hierna volgende overzicht is het verloop van de reserves gespecificeerd.

Tabel 5.7 – Overzicht van verloop reserves

Reserves (in €)	31-12-2019 vóór resultaat- bestemming	Resultaat- bestemming 2019	1-1-2020 na resultaat- bestemming	Onttrekking/ toevoeging 2020	31-12-2020 vóór resultaat- bestemming
Algemene reserve	209.002	3.197 -19.500	192.699	-106.650 ^{bb} 260.510 ^{cc}	346.559
Subtotaal	209.002	-16.303	192.699	153.860	346.559
Bestemmingsreserve					
• Huisvesting	165.000	-	165.000	-27.500 25.000	162.500
• ICT	50.000	19.500	69.500	-13.900	55.600
• Dekking schrappen incidentele bijdragen 2021				48.315	48.315
Subtotaal	215.000	19.500	234.500	31.915	266.415
Totaal reserves	424.002	3.197	427.199	185.775	612.974

- **Algemene reserve**

De algemene reserve is bedoeld voor het opvangen van schommelingen in de uitgaven voor onderzoek. Indien er in de toekomst vanwege extra onderzoeksinspanningen meer kosten worden gemaakt dan de ontvangen jaarlijkse bijdragen, wordt het tekort uit deze reserve gedekt. Voor het opvangen van schommelingen in de uitgaven streven we ernaar om een algemene reserve aan te houden van maximaal 15% van de te ontvangen jaarlijkse bijdragen. De reserve per 31 december 2020 vóór resultaatbestemming bedraagt € 346.559. Dit is circa 16% van de te ontvangen jaarlijkse bijdragen.

- **Reserve Huisvesting**

Vanwege de investeringen in 2016 en 2018 in de kantoorlocatie Weesperstraat 105A, 6e verdieping is er een bestemmingsreserve Huisvesting gevormd. Met deze reserve kunnen de jaarlijks begrote afschrijvingslasten volledig worden gedekt. In 2020 wordt, conform afschrijvingsplan, € 27.500 aan deze reserve onttrokken. Tevens is € 25.000 aan de reserve toegevoegd waarmee de toekomstige afschrijvingslasten gedekt gaan worden voor

^{bb} Verwachte onttrekking aan de algemene reserve volgens de eerste begrotingswijziging 2020.

^{cc} Verwachte storting in de algemene reserve volgens de tweede begrotingswijziging 2020.

de investering die begin 2021 wordt gerealiseerd om alle kantoorunits te voorzien van deuren.

- **Reserve ICT**

Bij de besluitvorming over de bestemming van het resultaat 2018 is besloten om een bestemmingsreserve ICT van € 50.000 te vormen. Bij de eerste begrotingswijziging 2020 is daar nog € 19.500 aan toegevoegd. De afschrijvingslasten van de huidige investeringen in het ICT-netwerk en software (jaarlijks € 13.900) kunnen met deze bestemmingsreserve de komende jaren volledig worden gedekt.

- **Reserve dekking schrappen incidentele bijdragen 2021**

In de *Begroting 2021* zijn incidentele bijdragen begroot die de gemeenten Amsterdam en Zaanstad zouden betalen om de algemene reserve weer op het gewenste niveau te brengen van minimaal 10% van de jaarlijkse bijdragen. Doordat de rekenkamer in 2020 zelf meer heeft kunnen besparen dan verwacht, worden de betreffende incidentele bijdragen geschrapt. Om de niet te innen incidentele bijdragen te dekken is met de tweede begrotingswijziging 2020 een reserve van € 48.315 gevormd.

- **Nog te bestemmen resultaat**

In 2020 is een (negatief) financieel resultaat, na mutaties in de reserves, gerealiseerd van € 16.033. Voor een toelichting op het Nog te bestemmen resultaat wordt korthedshalve verwezen naar het onderdeel Resultaatbestemming zoals die is opgenomen onder Overige gegevens van de jaarrekening.

- **Overlopende passiva**

Deze post heeft betrekking op kosten die per 31 december 2020 nog moesten worden betaald maar wel betrekking hebben op het boekjaar 2020. Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

Nog aan Amsterdam te betalen loonkosten	€	258.176
Nog aan Amsterdam te betalen vergoeding voor dienstverlening 2020	€	52.547
Nog in rekening te brengen OZB-belasting 2015 tot en met 2020 (schatting)	€	11.000
Nog te betalen accountantskosten 2020	€	10.770
Nog te betalen kosten voor aanschaf videoconferentie-opstellingen	€	7.528
Nog te betalen kosten voor het ontwikkelen bedrijfsfilm	€	4.351
Nog te betalen kosten voor aanschaf koffieapparaat en koffie(benodigdheden)	€	2.617
Nog te betalen HR-ondersteuning december 2020	€	2.465
Nog aan Amsterdam te betalen salariskosten 13 ^e loonverwerking december	€	2.050
Nog te betalen advieskosten inzake onderzoek <i>Geheimhouding</i>	€	1.800
Nog te betalen advieskosten inzake tijdschrijfsoftwarepakket (TimeTell)	€	1.500
Overige nog te betalen inkoopfacturen aan derden	€	<u>2.736</u>
Totaal	€	357.540

5.6 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De belangrijke financiële verplichtingen waaraan we zijn gebonden en die niet in de balans zijn opgenomen, zijn als volgt toe te lichten.

Huurcontracten

We huren vanaf 15 september 2015 kantoorruimte op de zesde verdieping van de Weesperstraat (105A). De huursom bedraagt € 137.800 op jaarbasis (exclusief servicekosten). Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Het huurcontract loopt tot 14 september 2025.

Vakantiedagen

Aan de vakantiedagen die eind 2020 nog niet zijn opgenomen, is een waarde toe te kennen van bijna € 67.000.

Overig

Wachtgeldverplichtingen (nog actualiseren)

We hebben ultimo 2020 geen WW- of andersoortige verplichtingen jegens (ex-)medewerkers

Creditcards en garanties

We beschikken niet over creditcards en hebben geen garanties verstrekt. Wel hebben de directeur/bestuurder en de medewerkers, overeenkomstig de bij de gemeente Amsterdam in 2015 ingevoerde regeling, een NS-Business Card voor het maken van dienstreizen met het openbaar vervoer.

5.7 Gebeurtenissen na balansdatum

De uitbraak van COVID-19 eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De crisis heeft evenwel geen gevolgen voor de financiële verantwoording 2020. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit, omdat er meerjarige afspraken zijn gemaakt over de financiële bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling.

Medewerkers werken in lijn met de landelijke richtlijnen zoveel mogelijk thuis. Dit en de extra zorgtaken waarmee sommige medewerkers vanwege de crisis zijn belast, kan ten koste gaan van de productiviteit. De verwachting is echter dat vanaf het derde dan wel het vierde kwartaal van 2021 weer meer op het kantoor kan worden gewerkt.

6 Overige gegevens van de jaarrekening

Vaststelling jaarverslag en resultaatbestemming

Op grond van artikel 34 lid 3 van de Wet Gemeenschappelijke regeling dient het bestuur van de gemeenschappelijke regeling de jaarrekening vast te stellen. De vastgestelde jaarrekening wordt aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten ter kennisname gezonden.

Tevens ontvangt de provincie deze vastgestelde jaarrekening.

Alvorens de directeur / het bestuur van de gemeenschappelijke regeling besluit de jaarrekening vast te stellen, wordt de jaarrekening besproken in het Overlegorgaan RMA, waarin vertegenwoordigers van de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten Amsterdam en Zaanstad zitting hebben.

Het bestuur van de RMA heeft het *Jaarverslag 2020* na bespreking in het Overlegorgaan RMA van 26 april 2021 vastgesteld. Tevens is daarbij besloten om het resultaat (tekort) 2020 van € 16.033 te onttrekken aan de algemene reserve.

Toelichting op de onttrekking van € 16.033 aan de algemene reserve

Om schommelingen tussen de jaarlijkse onderzoeksuitgaven te kunnen opvangen, is een algemene reserve in het leven geroepen. Indien er in de toekomst een tekort ontstaat vanwege extra onderzoeksinspanningen, kan dat tekort uit deze reserve worden gedekt. Door € 16.033 te onttrekken aan de algemene reserve komt deze uit op circa € 330.526 oftewel circa 15,4% van de jaarlijkse bijdragen.^{dd} We hebben in overleg met de accountant als richtlijn voor het maximum voor de algemene reserve een percentage vastgesteld van circa 15% van de jaarlijkse gemeentelijke bijdragen.^{ee} Dit percentage is goedgekeurd door het Overlegorgaan RMA. Als benedengrens hanteren we 10%.

^{dd} De reservemiddelen zijn in formele zin eigendom van de gemeenten, omdat de gemeenschappelijke rekenkamer geen rechtspersoonlijkheid bezit.

^{ee} 15,4% is dus wat aan de hoge kant. Omdat eind 2021 de 6-jaarsperiode financieel zal worden afgerond, ligt het niet voor de hand om nu al voorstellen te formuleren om dat te corrigeren. Eind 2021 zal een verrekening plaatsvinden met de deelnemende gemeenten van de meer of minder geleverde onderzoeksuren (in verhouding tot de ontvangen bijdragen) over de afgelopen zes jaar en de op dat moment eventueel aanwezige surplus aan algemene reserve.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Gemeenschappelijke Regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam te Amsterdam gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
De jaarrekening bestaande uit: 1. het overzicht van baten en lasten over 2020; 2. de balans per 31 december 2020; 3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; 4. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.	Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken op pagina 37 tot en met pagina 51 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam op 31 december 2020 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Naar ons oordeel zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder in de gemeenschappelijke regeling opgenomen bepalingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 20.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2020. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 1.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het Controleprotocol WNT 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ Het identificeren en inschatten van de risico's
 - ▷ dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - ▷ dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- ▶ Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- ▶ Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- ▶ Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen.
- ▶ Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.

- ▶ Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 17 mei 2021

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g.
J.M.A. Brak RA
